

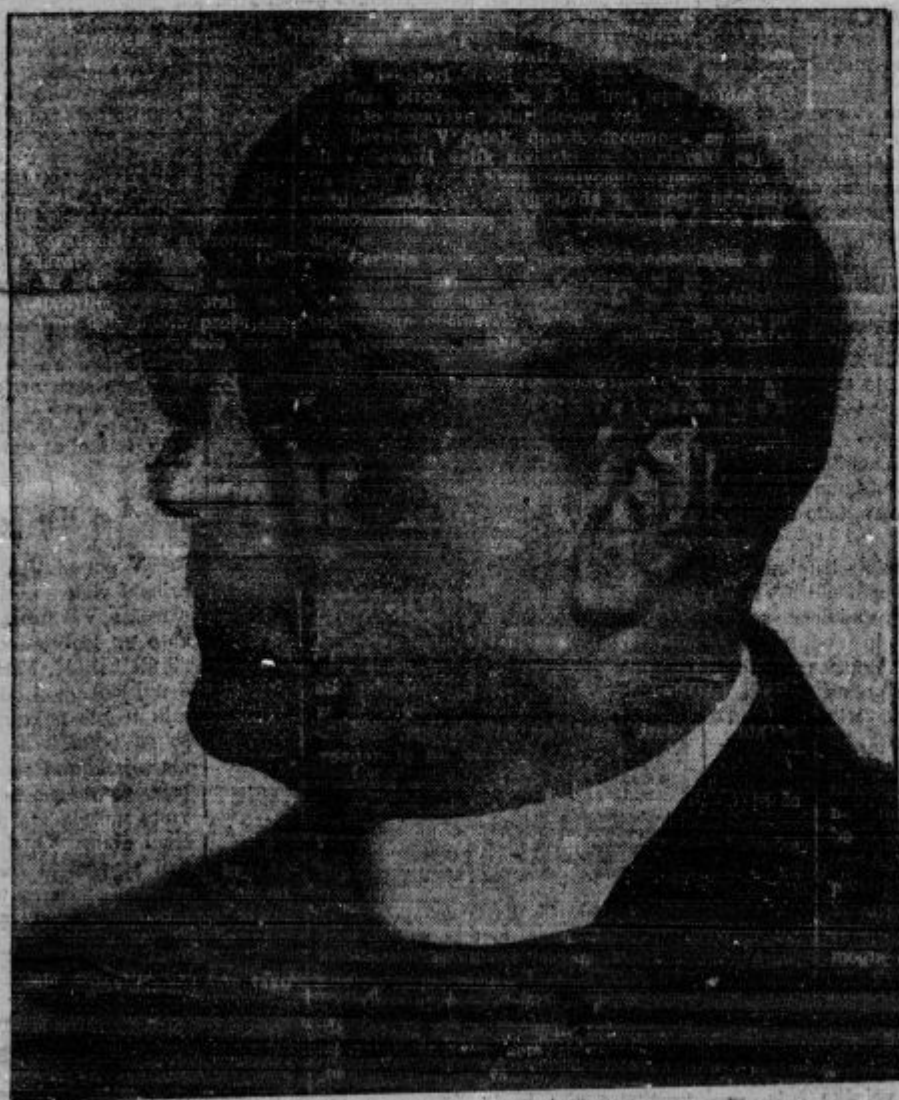
polnina plačana v gotovini.

Domoljub

V Ljubljani 18. decembra 1940

Celo 53 • Štev. 51

Umri nam je voditelj in oče

Kaj se je zgodilo

Naš veliki narodni voditelj je umrl dne 14. decembra 1940 ob sedmih zjutraj. Prejšnji dan je bil še bil, svež in dobre volje. Telefonično je spraševal v Ljubljano, kakšno vreme je v Sloveniji, ker je nameraval naslednji dan, v soboto, odpotovati v svojo ožjo domovino, kamor je vedno s tako ljubeznijo prihajal, kadar so mu to dopustili težki državni posli. Toda Bog ga je raje poklical v še lepšo domovino, da ga tam nagradi za vse njegovo veliko in do skrajnosti nesebično delo. Ob sedmih zjutraj so ga našli v njegovi postelji nezvestnega. Zadel ga je srčna kap. Takoj so bili poklicani zdravniki, ki mu pa niso mogli pomagati, ampak so samo ugotovili smrt. Več o smrti slovenskega voditelja se je kot blisk hitro raznesla po Beogradu. Kmalu nato so se zbrali okrog mrtvega pokojnika njegovi sodelavci in prijatelji, tako senator g. Smodej, bivši minister dr. Magarašević in drugi.

Najhujši vtis je napravila novica o smrti dr. Korošca v Sloveniji. Ze zgodaj zjutraj se je kot blisk hitro razširila ta žalostna novica po Ljubljani, od tod pa kmalu po vsej Sloveniji. Vsa Slovenija se je odela v neizmerno žalost. Ljudje kar verjeti niso mogli v to grozno novico.

Takoj zjutraj so v imenu slovenskega političnega vodstva odpotovali v Beograd bivši ministra dr. Kulovec in F. Snaj skupaj z urednikom »Slovenca« F. Kremžarjem, da vse potrebno ukrepanje glede prenosa zemeljskih ostankov slovenskega voditelja.

Po vsej Sloveniji je bilo takoj odrejeno narodno žalovanje. Vse prireditve so odpadle. V mestih so raz vseh hiš zaplapolale žalne zastave. Tudi Beograd se je takoj ves odel v črne zastave. Ministrski predsednik Cvetković, veliki prijatelj dr. A. Korošca, je takoj odredil, da se ustanovi poseben državni odbor, ki bo poskrbel za pogreb dr. Korošca.

Zaradi smrti velikega državnika so začele prihajati v Beograd in v Ljubljano od vseh strani neštete sožalne brzojavke, tako iz Jugoslavije kakor iz inozemstva.

Še isti dan so odnesli krsto s truplom pokojnika v senat, kamor so se začele uvrščati dolge procesije pokojnikovih častilcev, sodelavcev, prijateljev, revežev in podpirancev. Senat je bil odprt celo noč. Množice ljudi so se zgrinjale v senat daleč čez polnoč ter drugo jutro spet v velikem številu navalile pred zadnje ostanke velikega pokojnika. Kropiti so začele prihajati visoke osebnosti, kot: papeški nuncij Felici, poslaniki tujih držav, domači ministri, generali itd.

Pogreb je bil v nedeljo ob dveh popoldne. Bil je veličasten. Med drugimi so šli za krsto: kr. namestnik dr. Ivo Perović, zastopnik kneza Pavla general Barjaktarović, ministri, generali, poslaniki, visoki državni uradniki ter drugi nešteti odličniki. Krsto z velikim pokojnikom so dvignili na topovsko lafeto slovenski fantje v krojih. Razvili se je nato velik žalni spreved ob navzočnosti nepreglednih množic ljudstva proti železniški postaji. Krsto je spremljala tudi številna vojaška četa. — V sprevedu so nosili gojenci železničarske šole gore cvetja, vence in šopkov. Venec, ki ga je za pokojnika poslal Nj. Vel. kralj Peter II., je

bil iz samih belih nageljnov, venec knera namestnika Pavla pa iz samih krasnih rdečih nageljnov.

Na železniški postaji so se zbrali odličniki nato poslovili od trupla velikega državnika, nakar so slovenski fantje dvignili krsto na vlak. Točno ob pol štirih je začel vlak zapuščati Beograd v smeri proti Sloveniji, kamor so misli in srce dr. A. Korošca stalno hrepenele in kamor se je zdaj odpelovalo tisto telo, ki se je izgaralo v delu za svoje ljubljeno ljudstvo.

Knez Pavle se poslaavlja

Takoj po smrti so voditelji Slovencev obklicili v črni duhovniški ornat, njegovo posteljo pa so posuli s rdečimi nageljni, ki jih je pokojni dr. Korošec imel tako neizmerno rad. Potem so javili v dvor, ki je bil vidi obveščen o smrti dr. Korošca, da bel Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle pokropiti velikega pokojnika z njegovem domu in v sobi, v kateri je izdihnil svojo plemenito dušo. Par minut potem se je pred stanovanjem pokojnega dr. Korošca ustavil dvorni avto, iz katerega je izstopil Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle v spremstvu dežurnega adjutanta. Pri vrodu ga je pričakoval upravnik mesta Beograda Dra-

Knez namestnik Pavle odhaja s pokojnikovega stanovanja, kjer je pokropil truplo

gimir Driniš in najvišji sodelavec pokojnega voditelja Slovencev s senatorjem Smedejem na čelu. Z njimi je odšel Nj. kr. Vis. knez namestnik naravnost v spalnico, kjer je ležal dr. Korošec, in ostal več minut v globokem molku ob njegovi strani. Potem je vidno globoko ganjen segel po kropilnico in pokropil mrtvega dr. Korošca. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je ostal še nekaj časa v razgovoru s vsemi navzočimi ter se zanimal za vse podrobnosti zadnjih trenutkov pokojnika. Kakor vsi ostali, je bil tudi Nj. kr. Vis.

knez namestnik hudo presenečen in presunjen s vesti o smrti dr. Korošca, ker je bil še prejšnji dan dr. Korošec izredno dobro razpoložen na dvoru na slavi Nj. Vel. kralja. Potem ko Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle izjavil senatorju Smodeju: »Njegova izguba je velika izguba, a njim nisem izgubil samo velikega velikega državnika, temveč tudi dobrega osebnega prijatelja«.

Večer pred smrtjo

Pokojni dr. Korošec je večer pred smrtjo prebil v belgr. operi; prisostvoval je predstavi »Pikove dame«. V gledališču je bil z njim tudi njegov kabinetni šef v senatu dr. Nikola Pavlić. Svojni večer, ki ga je dr. Pavlić prebil zadnji s pokojnim dr. Korošcem, opisuje takole:

»Okrog pol 7. zvečer me je poklical pokojni dr. Korošec po telefonu in mi sporočil, da želi v gledališče k predstavi »Pikove dame«. Nekaj okrog pol 8. sem prišel k njemu in ga zatekel doma, ko je pravkar povečerjal. Bil je izredno dobro razpoložen in razigran. Po nekaj izrečenih stihih si je izbral cigaro, jo zažgal in okrogel slaga Dragega, kakor ponavadi. Nato je vzel sukno, nakar sva zapustila stanovanje. Na stopnicah pri vhodu se je ustavil ter je znova pokregal in svojega starega Makedonca, ki je kidal aneg pred hla. Zelo dobro razpoložen in veselo je stopil v gledališče prav, ko se je pričela uvertura »Pikove dame«. Niti najmanjša sprememba nisem opazil na njem. Z velikim zanimanjem je sledil vse predstavi in je posebno poudarjal, da mu zelo ugaja glasba Čajkovskega. Med odmorom sva se pogovarjala o povcih, o gledališču, o belih Ljubljani, o anegu in o bošniških praznikih, ki jih je želel prebiti v Sloveniji. Predstava je trajala do pol 12. Pokojni predsednik niti malo ni tožil o kakšnih bolečinah, temveč je hotel še po gledališki predstavi malo posepeti. Toda, ker se je predstava zavlekla, sem se poslovil pred gledališčem od njega, ki se je odpeljal naravnost domov na svoje stanovanje.«

Ko se je g. preds. dr. Korošec ponoči prišel v gledališče domov, je zjutraj obega otroka Veljo in Lila povprašal: »Kje je pa cvetja?« Gospod Lila je g. predsedniku pojasnil, da je cvetje samo, nakar je g. predsednik odvrnil: »Naj te ostane tam.« Potem je odšel v svojo sobo, kjer mu je oviški kaplar Alojzij Kralj, Slovenec po rodu, ki je dal časa služiti pri dr. Korošcu, pomagal sleči. To je Kralj zapušča: spalnico, mu je dr. Korošec dejal: »Lepa hvala, lahko noč! To so bile zadnje besede voditelja Slovencev dr. Korošca, na kateri vemo.

Kako se je vrnil med nami

V ponedeljek 16. dec. zjutraj ob šestih je prispel vlak s poslednjimi ostanki rajnega dr. Korošca v Ljubljano. Veliko ljudi je že takako na ljubljanski postaji. Na postaji so se zbrali ban M. Natlačen, župan dr. Adlešič ter drugi slovenski odličniki, ki so potem pospremili truplo pokojnika do banske palače. Tam so ga položili na mrtvaški oder. Ob osmih zjutraj, komaj so se odprla vrata banske palače, so se začele pomikati tja tihe in dolge vrste naroda, da zadnjikrat vidijo toliko ljubljani obraz. Kmalu je bil oder dobesedno pokrit z venci in šopki rož. Marsikatero oko se je zasolilo, srca vseh pa so tiho zajokala, saj ni več njega, ki ga je slovenski narod ljubil kot svojega očeta in velikega dobrotnika.

Dr. Krek — zastopnik prosvetnega ministra

Na predlog predsednika ministrskega sveta in zastopnika ministra za notranje zadeve Dr. gile Cvetkovića se kraljevski namestniki podpisali ukaz, s katerim je postavljen za zastopnika prosvetnega ministra g. dr. Miha Krek, minister brez listine.

Slovo Srbov od dr. Korošca

Ob pogrebu slovenskega voditelja dr. Korošca v Beogradu je senator in zvesti pokojnikov prijatelj Dimitrij Magarašević imel naslednji govor:

Doktor Anton Korošec, predsednik senata kraljevine Jugoslavije, zapuša življenje na tem svetu in gre na svojo poslednjo pot iz

Gardisti neso venca kralja Petra II. in kneza Pavla.

doma narodnega predstavnika, kateremu je skoraj dve leti stal na čelu kot predsednik in kot neutrudni delavec, ki je svojo dolžnost tudi na tem položaju izvrševal do kraja v vdanosti in najsilnejšem izvrševanju ter spoštovanju vsake naloge, ki mu je bila v senatu zaupana. Politik štirideset let, je preživel dr. Korošec svoja zadnja leta in dneve v parlamentarni delavnosti, ki jo je bil začel v nočkanjem avstrijskem parlamentu in avstro-ogrskih delegacijah v službi za pravice svojega slovenskega naroda, v borbi za osvoboditev

in zedinjenje Jugoslovancev ter ustvaritev Jugoslavije.

Majska deklaracija iz leta 1917, kot prvi načrt jugoslovanskega političnega telesa, pojasnjuje z deklaracije Narodnega veča od 19. oktobra 1918 najutimnejšo politično vero v program dr. Korošca, za katerega se je on dejansko vedno boril. In to je »zedinjenje vsega našega naroda, Slovencev, Srbov in Hrvatov na vsem njegovem etnografskem področju ne glede na katero koli pokrajinsko ali državno mejo v edino, suvereno državo. — Preveč je reči, da je glede tega programa ostal dr. Anton Korošec brezkompromisen skozi vse svoje življenje in v vseh obdobjih politične zgodovine naše mlade države in povsod v svoji politični delavnosti. Nova doba mu je poleg parlamentarne delavnosti naložila še nove, resne dolžnosti.

Poleg tega je moral v parlamentu, ki je bil posebno markanten v prvih letih našega državljenja, sprejeti še druge posle in naloge. Minister v najvažnejših resorih, predsednik vlade v kritičnih časih, politični vodja, in to ne samo Slovencev, je globoko pojmoval državo in bitje državnega življenja, njene potrebe, njene težave in krize, pogoje in možnosti za njen napredek in utrditev. Jugoslaviji je dajal svojo pomoč in sodelovanje z vso svojo silo razumnika, velikega rodoljuba in preizkušenega državnika. V tem trajnem in globokem čutenju za državo dobimo pojasnila za politična dela in odloke našega velikega pokojnika. Njegova politična delavnost se bo v zgodovini še bolje videla, ko bodo zamegli momenti sedanjosti pred čistimi ugotovitvami ter tolmačenji odnosa ter stališča pravega politika do države.

Dr. Anton Korošec je utrdil zamisel in vzporedbo življenja in ciljev vseh Jugoslovancev.

V svojih govorih pri političnih delih je posredno ali neposredno do poslednjega časa dr. Korošec pošiljal na nas vso to bitno zahtevo države in narodne svobode ter obstanka. Njegovi politični govorci, njegov politični nauk, vse je polno smerila za prihodno združevanje in za povezovanje akcij v političnem življenju Srbov, Hrvatov in Slovencev za boljša dni Jugoslavije, za aieno moč in napredek. Kot pravi slovenski rodoljub in zvesti sin Slovenije je vedno varoval slovensko narodno individualnost, toda poleg tega je

imel jugoslovansko politično čutenje, v katerem se njegov močni slovenski narodni duh ni nikdar utopil. Dr. Anton Korošec ni bil doktrinar, Jugoslovan in asimilacionist, toda živel je za Jugoslavijo in jo nosil globoko v svojem srcu. Njegovo zanimanje za vse kraje Jugoslavije je šlo daleč čez okvir strankarskih koristi. On je enako ljubil Slovenijo kakor Južno Srbijo, Vojvodino, Hrvaško, Bosno in Crno goro. Ni dajal mnogo izjav, ker je bil moder in stvaren, toda enega ni mogel skriti: Njegova potovanja po Jugoslaviji, ki so jasen dokaz njegove ljubezni do vse države in do vseh njenih sestavnih delov. Nedavna pot v Skopje in Južno Srbijo, obisk v Zagrebu in Hrvatskem Zagorju, številni obiski v Šumadiji in Vojvodini ter stalna potovanja v njegovo Slovenijo povedo mnogo in odkrivajo točke ter področja njegovega državljiškega zanimanja in rodoljublja, za katere nam ni treba iskati besedi.

Veliki pokojnik sedaj končuje vrsto svojih potovanj in se vrača iz razločnega Beograda v dobro znani smeri v Slovenijo, ki ga pričakuje v globoki žalosti. On se odhaja iz hiše žalosti, ampak iz hiše svoje delavnosti odhaja veliki sin Jugoslavije, vdani sluga Boga, kralju in domovini odhaja iz senata kraljevine Jugoslavije. Danes, ko lebdi nad vso Jugoslavijo, od Maribora do Sebotice, Splita in Djevdjelije zla vest o smrti dr. Antona Korošca, člani senata kraljevine Jugoslavije ob slovesu s svojim vzornim predsednikom in potopljeni v bol klitemo v globoki hvaležnosti: Veden mu spomin in vedna mu slava!

Priznanje političnih nasprotnikov

Ob smrti dr. Antona Korošca je objavil tudi nasprotni politični tisk obširna poročila ter priznal dr. Korošcu njegovo veličino, pokazal pa tudi žalost, ker smo zgubili tako velikega Jugoslavana. »Jutro« piše med drugim:

»Dr. Korošec je v Jugoslaviji zavzemal najvišje položaje. Bil je šestkrat minister, bil je predsednik vlade, predsednik senata, mož katerega politična beseda je vedno imela veljavo in katerega osebnost je bila stalno v ospredju politične pozornosti. Bil je na glasu odličnega političnega taktika, moža, ki je malo povedal, ali katerega delovanje za kultami je dostikrat odločilno vplivalo na razvoj političnih dogodkov. Med jugoslovanskimi politiki in državniki mu bo za vedno pripadlo eno najodličnejših mest. Dičile so ga lastnosti, ki niso odlika vsakega politika. Bil je osebno skromen, v vsem svojem zasebnem življenju pošten, nedostopen vsaki materialni vabi, odločen in pogumen, človek, ki je v polni meri zaslužil ime moža. Med svojimi pristaši je užival nedeljeno zaupanje in čaščenje, ki mu je samemu bilo dostikrat neprijetno, a je dajalo njegovi politični osebnosti avtoriteto, kakršnih je malo v današnjih časih. Njegov simpatični način občevarja, njegovo optimistično gledanje na svet in življenje sta mu pridobila širok krog osebnih spoštovalcev in prijateljev, ki je daleč presegal okvir njegove stranke. Njegove zasluge v našem narodnem in državnem življenju so mu vedno tudi pri političnih nasprotnikih ustvarjale spoštovanje in priznanje.

Jugoslovanski nacionalisti smo v najbolj usodnih časih našega narodnega življenja bili zvesti sobojnevniki dr. Korošca, pozneje odkriti nasprotniki marsikaterega njegovega političnega dela. Ob njegovi krsti so umolknila vsa nasprotstva in ko pošiljamo mrtvemu sinu našega naroda zadnji pozdrav, se oddolžujemo njegovemu spominu s izpovedjo, ki jo najlepše obeležuje lapidarni stavek: Bil je zaslužen za jugoslovansko stvar!

Slava njegovemu spominu!

Pogreb v Beogradu.

Kaj se je zgodilo

Naš veliki narodni voditelj je umrl dne 14. decembra 1940 ob sedmih zjutraj. Prejšnji dan je bil še ml, svež in dobre volje. Telefonično je spraveval v Ljubljano, kakšno vreme je v Sloveniji, ker je nameraval naslednji dan, v soboto, odpotovati v svojo ožjo domovino, kamor je vedno s tako ljubeznijo prihajal, kadar so mu to dopustili težki državni posli. Toda Bog ga je raje poklical v še lepšo domovino, da ga tam nagradi za vse njegovo veliko in do skrajnosti nesebično delo. Ob sedmih zjutraj so ga našli v njegovi postelji nezvestnega. Zadelo ga je srčna kap. Takoj so bili poklicani zdravniki, ki mu pa niso mogli pomagati, ampak so samo ugotovili smrt. Vest o smrti slovenskega voditelja se je kot blisk hitro raznesla po Beogradu. Kmalu nato so se zbrali okrog mrtvega pokojnika njegovi sodelavci in prijatelji, tako senator g. Smodej, bivši minister dr. Magarašević in drugi.

Najhuji vtis je napravila novica o smrti dr. Korošca v Sloveniji. Ze zgodaj zjutraj se je kot blisk hitro razširila ta žalostna novica po Ljubljani, od tod pa kmalu po vsej Sloveniji. Vsa Slovenija se je odela v neizmerno žalost. Ljudje kar verjeti niso mogli v to grozno novico.

Takoj zjutraj so v imenu slovenskega političnega vodstva odpotovali v Beograd bivši ministra dr. Kulovec in F. Snoj skupaj z urednikom »Slovenca« F. Kremžarjem, da vse potrebno ukrenejo glede prenosa zemeljskih ostankov slovenskega voditelja.

Po vsej Sloveniji je bilo takoj odrejeno narodno žalovanje. Vse prireditve so odpadle. V mestih so raz vseh hiš zaplapolale žalne zastave. Tudi Beograd se je takoj veš odel v črne zastave. Ministrski predsednik Cvetković, veliki prijatelj dr. A. Korošca, je takoj odredil, da se ustanovi poseben državni odbor, ki bo pokrbel za pogreb dr. Korošca.

Zaradi smrti velikega državnika so začele prihajati v Beograd in v Ljubljano od vseh strani neštete sožalne brzojavke, tako iz Jugoslavije kakor iz inozemstva.

Še isti dan so odnesli krsto s truplom pokojnika v senat, kamor so se začele uvrščati dolge procesije pokojnikovih častilcev, sodelavcev, prijateljev, revežev in podpirancev. Senat je bil odprt celo noč. Množice ljudi so se zgrinjale v senat daleč čez polnoč ter drugo jutro spet v velikem številu navalile pred zadnje ostanke velikega pokojnika. Kropiti so začele prihajati visoke osebnosti, kot: papeški nuncij Felici, poslaniki tujih držav, domači ministri, generali itd.

Pogreb je bil v nedeljo ob dveh popoldne. Bil je veličasten. Med drugimi so šli za krsto: kr. namestnik dr. Ivo Perović, zastopnik kneza Pavla general Barjaktarović, ministri, generali, poslaniki, visoki državni uradniki ter drugi številni odličniki. Krsto z velikim pokojnikom so dvignili na topovsko lafeto slovenski fantje v krojih. Razvil se je nato velik žalni spreved ob navzočnosti nepreglednih množic ljudstva proti železniški postaji. Krsto je spremljala tudi številna vojaška četa. — V sprevedu so nosili gojenci železničarske šole gore cvetja, vencev in šopkov. Venec, ki ga je za pokojnika poslal Nj. Vel. kralj Peter II., je

bil iz samih belih nageljnov, venec kneza namestnika Pavla pa iz samih krasnih rdečih nageljnov.

Na železniški postaji so se zbrali odličniki nato poslovlili od trupla velikega državnika, nakar so slovenski fantje dvignili krsto na vlak. Točno ob pol štirih je začel vlak zapuščati Beograd v smeri proti Sloveniji, kamor so misli in srce dr. A. Korošca stalno hrepenele in kamor se je zdaj odpeljalo tisto telo, ki se je izgaralo v delu za svoje ljubljeno ljudstvo.

Knez Pavle se poslavlja

Takoj po smrti so voditelja Slovencev obklicili v črni duhovniški ornat, njegovo posteljo pa so posuli z rdečimi nageljni, ki jih je pokojni dr. Korošec imel tako neizmerno rad. Potem so javili v dvor, ki je bil vidi obveščen o smrti dr. Korošca, da šli Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle pokopiti velikega pokojnika na njegovem domu in v sobi, v kateri je izdihnil svojo plemenito dušo. Par minut potem se je pred stanovanjem pokojnega dr. Korošca ustavil dvorni avto, iz katerega je istopil Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle v spremstvu dolžnega adjutanta. Pri vstopu ga je pričakoval upravnik mesta Beograda Dr-

Knez namestnik Pavle odhaja s pokojnikovega stanovanja, kjer je pokropil truplo

gimir Drinič in najstari sodelavec pokojnega voditelja Slovencev s senatorjem Smodejem na čelu. Z njimi je odšel Nj. kr. Vis. knez namestnik naravnost v spalnico, kjer je ležal dr. Korošec, in ostal več minut v globokem molku ob njegovi strani. Potem je vidno globoko ganjen segel po kropilnico in pokropil mrtvega dr. Korošca. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je ostal še nekaj časa v razgovoru s vsemi navzočimi ter se zanimal za vse podrobnosti zadnjih trenutkov pokojnika. Kakor vsi ostali, je bil tudi Nj. kr. Vis.

knez namestnik hudo presenečen in presunjen s vestjo o smrti dr. Korošca, ker je bil še prejšnji dan dr. Korošec izredno dobro razpoložen na dvoru na slavi Nj. Vel. kralja. Potem je Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle izjavil senatorju Smodeju: »Njegova izguba je velika izguba, in njim nisem izgubil samo velikega velikega državnika, temveč tudi dobrega osebnega prijatelja«.

Večer pred smrtjo

Pokojni dr. Korošec je večer pred smrtjo prebil v belgr. operi; prisostvoval je predstavi »Pikove dame«. V gledališču je bil z njim tudi njegov kabinetni šef v senatu dr. Nikola Pavlić. Svočni večer, ki ga je dr. Pavlić prebil zadnji s pokojnim dr. Korošcem, opisuje takole:

»Okrog pol 7. zvečer me je poklical pokojni dr. Korošec po telefonu in mi sporočil, da šli v gledališče k predstavi »Pikove dame«. Nekaj okrog pol 8. sem prišel k njemu in ga zatekel da ma, ko je pravkar povečerjal. Bil je izredno dobro razpoložen in razigran. Po nekaj izrečenih besedah si je izbral cigaro, jo zažgal in okrogel okoli drugega, kakor ponavadi. Nato je vzel sukno, in kar sva zapustila stanovanje. Na stopnicah pri vhodu se je ustavil ter je znova »okregala« in svojega starega Makedonca, ki je kidal sneg pred hišo. Zelo dobro razpoložen in veder je stopil v gledališče prav, ko se je pričela uvertura »Pikove dame«. Niti najmanjše spremembe nisem opazil na njem. Z velikim zanimanjem je sledil vsji predstavi in je posebno poudarjal, da mu zelo ugaja glava Čajkovskega. Med odmorom sva se pogovarjala o povcih, o gledališču, o belih Ljubljani, o snegu in o božičnih praznikih, ki jih je želel prebiti v Sloveniji. Predstava je trajala do pol 12. Pokojni predsednik niti malo ni tožil o kakšnih bolečinah, temveč je hotel še po gledališki predstavi malo posestati. Toda, ker se je predstava zavlekla, sem se poslovil pred gledališčem od njega, ki se je odpejal naravnost domov na svoje stanovanje.«

Ko se je g. preds. dr. Korošec ponoči pripejal z gledališča domov, je službojočega orožnika Veljo Ilića povprašal: »Kje je pa cvetje? Gospod Ilić je g. predsedniku pojasnil, da je cvetje zunanar je g. predsednik odvrnil: »Naj se ostan tam.« Potem je odšel v svojo sobo, kjer mu je ostanil kaplar Alojzij Kralj, Slovenec po rodu, ki je dal časa služiti pri dr. Korošcu, pomagal steti, ko je Kralj zapuščal spalnico, mu je dr. Korošec dejal: »Lepa hvala, lahko noč! To so bile zadnje besede voditelja Slovencev dr. Korošca, za katere vemo.

Kako se je vrnil med nas

V ponedeljek 16. dec. zjutraj ob šestih je prispel vlak s poslednjimi ostanki rajnega dr. Korošca v Ljubljano. Veliko ljudi je šlo izkalo na ljubljanski postaji. Na postaji so se zbrali ban M. Natlačen, župan dr. Adlešič ter drugi slovenski odličniki, ki so potem pospremili truplo pokojnika do banske palače. Tam so ga položili na mrtvaški oder. Ob osmih zjutraj, komaj so se odprla vrata banske palače, so se začele pomikati tja tihe in dolge vrste naroda, da zadnjikrat vidijo toliko ljubljani obraz. Kmalu je bil oder dobesedno pokrit z venci in šopki rož. Marsikatero oko se je zasolilo, srca vseh pa so tiho zajokala, ni ni več njega, ki ga je slovenski narod ljubil kot svojega očeta in velikega dobrotnika.

Dr. Krek — zastopnik prosvetnega ministra

Na predlog predsednika ministrskega sveta in zastopnika ministra za notranje zadeve Dragiša Cvetkovića so kraljevski namestniki podpisali ukaz, s katerim je postavljen za zastopnika prosvetnega ministra g. dr. Miha Krek, minister brez listnice.

Slovo Srbov od dr. Korošca

Ob pogrebu slovenskega voditelja dr. Korošca v Beogradu je senator in zvesti pokojnikov prijatelj Dimitrij Magarašević imel naslednji govor:

Doktor Antona Korošec, predsednik senata kraljevine Jugoslavije, zapušča življenje na tem svetu in gre na svojo poslednjo pot iz

Gardisti nosijo venca kralja Petra II. in kneza Pavla.

doma narodnega predstavništva, kateremu je skoraj dve leti stal na čelu kot predsednik in kot neutrudni delavec, ki je svojo dolžnost tudi na tem položaju izvrševal do kraja v vdanosti in najstrožjem izvrševanju ter spoštovanju visokega naloga, ki mu je bila v senatu zaupana. Politik štirideset let, je preživel dr. Korošec svoja zadnja leta in dneve v parlamentarni delavnosti, ki jo je bil začel v nekdanjem avstrijskem parlamentu in avstro-ogarskih delegacijah v službi za pravice slovenskega naroda, v borbi za osvoboditev

in zedinjenje Jugoslovancev ter ustvaritev Jugoslavije.

Majska deklaracija iz leta 1917, kot prvi načrt jugoslovanskega političnega telesa, pojasnjuje z deklaracijo Narodnega sveta od 19. oktobra 1918 najintimnejšo politično vero v program dr. Korošca, za katerega se je on dejansko vedno boril. In to je zedinjenje vsega našega naroda, Slovencev, Srbov in Hrvatov na vsem njegovem etnografskem področju ne glede na katero koli pokrajinsko ali državno mejo v edino, suvereno državo. — Preveč je reči, da je glede tega programa ostal dr. Anton Korošec brezkompromisen skozi vse svoje življenje in v vseh obdobjih politične zgodovine naše mlade države in povsod v svoji politični delavnosti. Nova doba mu je poleg parlamentarne delavnosti naložila še nove, resne dolžnosti.

Poleg tega je moral v parlamentu, ki je bil posebno markanten v prvih letih našega državljenja, sprejeti še druge poste in naloge. Minister v najvažnejših resortih, predsednik vlade v kritičnih časih, politični vodja, in to ne samo Slovencev, je globoko pojmoval državo in bitje državnega življenja, njene potrebe, njene težave in krize, pogoje in možnosti za njen napredek in ureditev. Jugoslaviji je dajal svojo pomoč in sodelovanje z vso svojo silo razumnika, velikega rodoljuba in preizkušnega državnika. V tem trdnem in globokem čutenju za državo dobimo pojasnila za politična dela in odloke našega velikega pokojnika. Njegova politična delavnost se bo v zgodovini še bolje videla, ko bodo zamegljeni momenti sedanjosti pred čistimi ugotovitvami ter tolaženji odnošajev ter stalitja pravega politika do države.

Dr. Anton Korošec je utrdil zamlisel in vzporedbo življenja in ciljev vseh Jugoslovancev.

V svojih govorih pri političnih delih je posredno ali neposredno do poslednjega časa dr. Korošec poliljal na nas vso to bitno zahtevo države in narodne svobode ter obstanka. Njegovi politični govori, njegov politični nauk, vse je polno smerne za prihodno združevanje in za povzemanje akcij v političnem življenju Srbov, Hrvatov in Slovencev za boljši dan Jugoslavije, za njeno moč in napredek. Kot pravi slovenski rodoljub in zvesti sin Slovenije je vedno varoval slovensko narodno individualnost, toda poleg tega je

imel jugoslovansko politično čutenje, v katerem se njegov močni slovenski narodni duh ni nikdar utopil. Dr. Anton Korošec ni bil doktrinar, Jugoslovane in asimilacionist, toda živel je za Jugoslavijo in jo nosil globoko v svojem srcu. Njegovo zanimanje za vse kraje Jugoslavije je šlo daleč čez okvir strankarskih koristi. On je enako ljubil Slovenijo kakor Južno Srbijo, Vojvodino, Hrvatsko, Bosno in Črno goro. Ni dajal mnogo izjav, ker je bil moder in stvaren, toda enega ni mogel skriti: Njegova potovanja po Jugoslaviji, ki so jasen dokaz njegove ljubezni do vsa države in do vseh njenih sestavnih delov. Nedavna pot v Skopje in Južno Srbijo, obisk v Zagrebu in Hrvatskem Zagorju, številni obiski v Sumadiji in Vojvodini ter stalna potovanja v njegovo Slovenijo povedo mnogo in odkrivajo točke ter področja njegovega državljenkega zanimanja in rodoljublja, za katere nam ni treba iskati besedi.

Veliki pokojnik sedaj končuje vrsto svojih potovanj in se vrača iz razloščene Beograda v dobro znani smeri v Slovenijo, ki ga pričakuje v globoki žalosti. On se odhaja iz hiše žalosti, ampak iz hiše svoje delavnosti odhaja veliki sin Jugoslavije, vdani sluga Boga, kralja in domovini odhaja iz senata kraljevine Jugoslavije. Danes, ko lebdi nad vso Jugoslavijo, od Maribora do Subotice, Splita in Djevdjelije sta vest o smrti dr. Antona Korošca, člani senata kraljevine Jugoslavije ob slovesu s svojim vzornim predsednikom in potopljeni v bol ključemo v globoki hvaležnosti: Veden mu spomin in večna mu slava!

Priznanje političnih nasprotnikov

Ob smrti dr. Antona Korošca je objavil tudi nasprotni politični tisk obširna poročila ter priznal dr. Korošcu njegovo veličino, pokazal pa tudi žalost, ker smo zgubili tako velikega Jugoslavana. »Jutro« piše med drugim:

»Dr. Korošec je v Jugoslaviji zavzemal najvišje položaje. Bil je šestkrat minister, bil je predsednik vlade, predsednik senata, mož katerega politična beseda je vedno imela veljavo in katerega osebnost je bila stalno v ospredju politične pozornosti. Bil je na glasu odličnega političnega taktika, moža, ki je malo povedal, ali katerega delovanje za kulisami je dostikrat odločilno vplivalo na razvoj političnih dogodkov. Med jugoslovanskimi politikami in državniki mu bo za vedno pripadlo eno najodličnejših mest. Dičile so ga lastnosti, ki niso odlika vsakega politika. Bil je oseba skromen, v vsem svojem zasebnem življenju pošten, nedostopen vsaki materialni vabi, odločen in pogumen, človek, ki je v polni meri zaslužil ime moža. Med svojimi pristaši je užival nedeljeno zaupanje in čaščenje, ki mu je samemu bilo dostikrat neprijetno, a je dajalo njegovi politični osebnosti avtoriteto, kakršnih je malo v današnjih časih. Njegov simpatični način občevarjanja, njegovo optimistično gledanje na svet in življenje sta mu pridovala širok krog osebnih spoštovalcev in prijateljev, ki je daleč presegal okvir njegove stranke. Njegove zasluge v našem narodnem in državnem življenju so mu vedno tudi pri političnih nasprotnikih ustvarjale spoštovanje in priznanje.

Jugoslovanski nacionalisti smo v najbolj usodnih časih našega narodnega življenja bili zvesti sobojevniki dr. Korošca, pozneje odkriti nasprotniki marsikaterega njegovega političnega dela. Ob njegovi krsti so umolknila vsa nasprotstva in ko pošiljamo mrtvemu sinu našega naroda zadnji pozdrav, se oddolžujemo njegovemu spominu z izpovedjo, ki jo najlepše obeležuje lapidarni stavek: Bil je zaslužen za jugoslovansko stvar!

Slava njegovemu spominu!

Pogreb v Beogradu.

Njegovo življenje je naša zgodovina

Tam, kjer se preliva s trije nasajeno gričevje Slovenskih gor, v aru slovenske Stajerske in zelenu Prieklje, se je rodil 12. maja 1872 v mali vasi Biserjani pri Sv. Juriju ob Ščavnici osvoboditelj in krmar Jugoslavije dr. Anton Korošec. Kakor vsem velikim možem, ki nam jih je dala božja Providenca, je tudi njemu tekla zibelka v preprosti kmečki hiši, ki mu je dala slovensko in globoko versko vzgojo. Kot mlad šolar je obiskoval ljudsko šolo najprej doma, nato pa v letu 1883 do 1884 gimnazijo v Ptuju, naslednja leta pa v Mariboru kot gojenec dijaškega samskega doma. Po maturi je Korošec vstopil v bogoslovje v Mariboru. V duhovnika je bil posvečen 25. junija 1895. Prvo kaplansko službo je nastopil na Šladki gori pri Ponikvi, kjer je služboval od 5. avgusta 1896 do marca 1897. Nato se je preselil v Marenberg, kjer je kaplanoval do konca aprila 1898, nakar je nastopil službo učnega prefekta v dijaškem samskem domu v Mariboru, kjer je ostal do leta 1902. Medtem je študiral za bogoslovni doktorat ter je promoviral za doktorja bogoslovja 11. julija 1905 v Gradcu.

Delo mladih let

V narodnoprosvetno delo je s spretno roko dr. Korošec posegel že v zgodnjih letih svoje mladosti. Že na gimnaziji je pokazal, kaj obela postati. Višje-več se tedaj imeli v Mariboru Slovensko dijaško društvo, ki mu je predsedoval pokojni dr. Zolger. V društvo je bil dr. Korošec sprejet že kot četrtolovec, kjer je postal eden najbolj delavnih članov. Zgodaj je prijel za pero. Kot kaplan je dopisoval »Slovenec« in »Slovenskemu go-podarju«. Občutili so, da tedaj pomembnost narodno zavednega tiska za napredek našega naroda. Ko je prišel v Maribor, je sodeloval tudi pri »Süddeutsche Post«, kjer je pisal v rubriko »Politische Rundschau«. Od 1. maja 1898 je bil urednik »Slovenskega gospodarja«, ki ga je prevzel s 1700 naročniki in ga je dvignil po nekaj letih na 4000 naročnikov. Zoper nemškutarstvo »Stajerske« so ustanovili maja 1901 politični štiri-naštidnevnik »Naš dom«, ki ga je nekaj časa urejal Korošec. Že takoj spočetka se je »Naš dom« razširil v desetletno izdavitelj in postal glasilo katoliškega mladinskega in narodnega gibanja na Stajerskem.

Medtem je Korošec nastopal vedno odločnejše na političnih shodih in zlasti na ustanovnem zboru Katoliškega političnega društva v Slovenski Bistrici 9. junija 1901 ostro obsodil tedanje slovensko politiko na Stajerskem ter zahteval ustanovitve odločno slovenske in katoliške kmečke stranke. Ta nastop je vzbudil živahne odmeve na obeh straneh. Pri deželnozborskih volitvah v Stajerski deželni zbor je Korošec jeseni 1902 nastopil kot kandidat v okrajski Ljutomer, Ormož in Gornja Radgona. Njegov protikandidat je bil Kdževan, ki je tudi zmagal. Nato so se Korošec in njegovi prijatelji še bolj vneto posvetili organizaciji mladine ter mladeniškim in dekliškim zvebam, ki so dobile svoje središče v pododboru Slovenske kršćansko-socialne zveze v Mariboru. Po žilkarjevi smrti jeseni leta 1905 je bil Korošec kljub temu, da je politična ločitev Stajerskih Slovencev postajala vedno bolj izrazita, postavljen za skupnega kandidata v avstr. državni zbor. Nekateri naprednjaki so sicer vztrajali pri svojem kandidatu Rebeku, vendar je bil še hujši politični boj z nemškutarjem Wratschkom. Vseeno je bil Korošec 29. maja 1906 izvoljen za poslanca pete kurije v avstrijski državni zbor, kateremu je pripadal vse do konca avstro-ogrške monarhije.

Končna ločitev duhov je bila izvedena na Stajerskem jeseni leta 1908, ko so ustanovili mladi liberalci Spindler, Kukovec, Karba in drugi v Celju Narodno stranko za Stajersko. Katoliški Slovenci na Stajerskem so prav zaradi tega najprej spremenili dotedanji pododbor Slovenske kršćansko-socialne zveze v samostojno zvezo na Stajerskem in izvolili za njenega predsednika Korošec. 21. januarja 1907 so se ustanovili svojo politično stranko pod imenom »Slovenska kmečka zveza za Stajersko«. Korošec je to politično organizacijo

vodil s požrtvovalnim delom in zlasti poudarjal pomen gospodarske in prosvetne osamosvojitve slovenske Stajerske. Ker so se bližale volitve za Stajerski zbor, je Korošec v januarju 1909 ustanovil »Stražec«, časopis za slovenske katoliške Stajerce, ki je izhajal trikrat na teden. V njem je pripravil Stajersko za volitve, pri katerih je Slovenska kmečka zveza za Stajersko v maju tudi zmaga. V splošni kuriji je bil izvoljen tudi dr. Korošec in postal predsednik Slovenskega kluba v deželnem zboru.

Za pravice Slovencev v monarhiji

V državnem zboru je bil med zastopniki avstrijskih Jugoslovancev dr. Korošec poleg dr. Kroka najbolj vidna politična osebnost. V Hrvatsko-slovenski zajednici je bil dr. Korošec tudi podpredsednik in član avstrijske delegacije na Dunaju in v Budimpešti. Ko je za časa svetovne vojne začel dr. Susteršič zaradi oportunistične politike izgubljati zaupanje, je odločil predsedstvo. Predsedstvo zajednice je prevzel dr. Korošec, ki je 21. novembra 1916 sklical v Gradcu sejo Hrvatsko-slovenskega kluba, kjer so sklenili tesnejše politično sodelovanje s Čehi. Leta 1917 so vsi jugoslovanski poslanci, združeni v Jugoslovanskem klubu, izvolili dr. Korošca za predsednika. V tej natežih časih za Jugoslovane avstrijsko-ogrsko monarhijo in posebno hudih časih za Slovence, katerim je ležal del njihovega ozemlja v razvalinah na fronti, se je pod vodstvom in po navodilih dr. Korošca začelo veliko narodno gibanje, označeno z majsko deklaracijo, ki jo je prebral dr. Korošec 30. maja 1917 ob zvečanju otvoritvi parlamenta na Dunaju. Ta deklaracija je postala temelj vsemu narodnemu gibanju Slovencev. Kmalu se je pričel jugoslovanski klub tesno vezati s Čehi in nastopal v vedno ostrejši opoziciji. Leta 1918 je prineslo Sloveniji živahno deklaracijsko gibanje. Cela vrsta taborov, na katerih je govoril največ dr. Korošec, je združila slovensko ljudstvo. Največja taka manifestacija je bila 23. in 24. marca 1918 v Ljubljani, ko so zastopniki slovenskega števila izročili dr. Korošcu knjigo s 200.000 podpisov za majsko deklaracijo. Vzporedno s delom za majško deklaracijo je odšel dr. Korošec v teh časih večkrat tudi na Hrvaško, v Dalmacijo, Bosno in na Češko, kjer je vzdrževal stike in bodril za podoben nastop. Tako so tudi Hrvatje in muslimani na Koroščevo pobudo sprejeli majško deklaracijo.

Na poti v Jugoslavijo

Razpad avstro-ogrške monarhije se je bližal. 5. in 6. oktobra 1918 se je v Zagrebu ustanovilo Narodno vijeće Slovencev, Hrvatov in Srbov, za predsednika pa je bil 17. oktobra izvoljen dr. Korošec. 26. oktobra je Narodno vijeće zahtevalo redinjenje vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev v neodvisno državo. Da bi tej zahtevi dal poudarek in lo omogočil tudi na zunanji, je dr. Korošec 25. oktobra 1918 še s nekaterimi drugimi politiki odpotoval v Švico, da bi tam dobil zveze s drugimi državniki in se poučil o položaju.

V svobodni državi

20. decembra 1918 je bila v Belgradu sestavljena prva vlada nove jugoslovanske države. Mesto podpredsednika v vladi je imel dr. Korošec, ki je prevzel tudi oddelke za zaščito dece. Dne 2. aprila 1919 pa je prevzel ministristvo za prehrano in obnovu zemlje. 19. febr. 1920 je postal minister za promet.

Pri volitvah 18. marca 1923 je tedanja SLS dobila od 26 slovenskih mandatov 21, tako da je mogel dr. Korošec upravičeno govoriti v imenu slovenskega naroda. Na željo stranke je tedaj stopil v stik s hrvatsko republikansko seljaško stranko in je z njo ter z jugoslovansko muslimansko organizacijo osnoval federalistični blok v Zagrebu. Njegova je zasluga, da so Hrvatje spremenili svojo abstinenčno taktiko. Pri volitvah 8. februarja 1925 je SLS v Sloveniji dobila 20 mandatov, dr. Korošec pa je bil izvoljen tudi v Ljubljani. Potem je dr. Korošec skupno z Davidovičem, Ra-

dičem in Spahom osnoval v narodni skupščini »blok narodnega sporazuma« in Seljačke demokracije. S predsednikom nove vlade Veljo Vukičevićem je 10. julija 1927 sklenil na Bledu volilni sporazum »blejski pakt« in postal 23. februarja 1928 notranji minister. Nastopili so težki trenutki za vso državo in tedaj je 27. julija 1928 Korošec prevzel posle ministrskega predsednika in sestavil vlado četvorice Korošec-Vukičević-Davidovič-Spaho. Hkratu je obdržal notranje ministristvo prav v času, ko nam je grozila ena najhujših notranjih političnih kriz.

Ker se je parlamentarna rešitev krize izkazala neizvedljiva, je Korošec 2. januarja 1929 dal ostavko, nakar je bila s kraljevim proglasom dne 6. januarja 1929 razveljavljena Vidovdanska ustava in razpuščena narodna skupščina. V novi vladi generala Živkovića je bil dr. Korošec najprej minister za promet, do 5. avgusta 1929, nato je prevzel ministristvo za gozdove in rudnike, a 28. septembra 1930 je odstopil.

Politične razmere pri nas so se vedno bolj zaostrovale in prišlo je leto 1932. Objavljen je bil program zahtev slovenskega naroda.

Delo za sporazum

V maju leta 1932, ga je počastil slovenski narod z veličastno proslavo ob njegovi 60. letnici. V januarju 1933 je bil preganjen iz Slovenije v internacijo. Najprej je bil odposlan v Vrnjačko banjo pri Nišu, v aprilu pa v Tuzlo v Bosni. V maju 1933 je zbolel in bil junija 1933 poslan na otok Hvar. Vsega skupaj je prebil 21 mesecev zunaj Slovenije, ne da bi mogel delati za dragi mu slovenski narod. Po tragični smrti našega kralja v Marseillu je dr. Korošec prišel v Split, kamor so pripeljali truplo pokojnega kralja. Udeležil se je tudi pogreba v Belgradu ter prav tam spet nastopil pot v politično udejstvovanje. Že 23. junija 1935 je kr. namestništvo pozvalo dr. Korošca v vlado in mu zaupalo notranje ministristvo, v katerem naj bi s svojo politično modrostjo, veliko izkušenostjo in vseobsežnim znanjem pomagali ublažiti politične strasti, ki so se raznemale vedno bolj in ki so grozile celo obstanku naše domovine.

Pri volitvah leta 1936 je slovenski narod izrekel dr. Korošcu za to delo priznanje in zaupanje, kakršne doslej še nikdar ni dobil noben slovenski politik. Malo po volitvah se je dr. Korošec umaknil iz notranjega ministristva in bil ob tem odlikovan z najvišjim odlikovanjem Karađorjeve zvezde I. stopnje. Kmalu potem je Korošec prevzel predsedstvo senata. V februarju je že nastopila vlada, ki si je dala nalogo, da izvede narodni sporazum, kateremu je pripravil pot dr. Korošec. 26. avgusta 1939 so bila dolgotrajna prizadevanja dr. Korošca kronana s sporazumom med Hrvatji in Srbi. Čeprav tedaj tudi Slovencev po samoupravi še ni bila izpolnjena, dr. Korošec ni odstopil od te stare zahteve slovenskega naroda, ki mu je prav v tem letu dal tudi najvidnejša in najlepša priznanja za številne zasluge, ki si jih je pridobil za slovenski narod na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju. — 20. februarja mu je bela Ljubljana izročila diplomsko častnega občanstva, 11. junija 1939 pa mu je izročilo 322 slovenskih občin diplome častnega občanstva. Za zasluge, ki si jih je pridobil za naše najvišje kulturne ustanove, zlasti za slovensko univerzo, je bil 17. decembra 1939 imenovan za častnega doktorja slovenske Almage matrie.

V hudih časih, ki so zaradi vojske v Evropi vrgli temne sence tudi na našo državo, je kot predsednik senata opravil več težkih nalog v korist naše države. 29. junija 1940 je bil imenovan za prosvetnega ministra, da usmeri naše kulturno udejstvovanje in prosvetno delo, v tem velikem in usodnem času. Takoj po nastopu je že pokazal smernice, ki naj vodijo bodočo prosvetno politiko naše države. Sredi tega dela za dobrobit svojega slovenskega naroda in za lepšo bodočnost naše velike Jugoslavije ga je Vsemogočni poklical k Sebi. Če danes slovenski narod žaluje ob njegovi krsti kakor družina za svojim očetom, ni to nič čudnega, saj je izgubil z njim voditelja, ki ga je pripeljal iz črnih dni v sonce svobode.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Čudne reči. Zagrebška mestna občina je določila novo ceno za malo prodajo jedilnega olja na svojem področju. Cena bo znašala odsej 21.75 din in bo torej za 5.25 din nižja kakor cene olja v drugih delih države. Obenem je mestna občina določila tudi cene za riž italijanskega porekla. Trgovci na debelo ga bodo smeli prodajati po 12.70 din, trgovci na drobno pa po 15.50 din.

d Pesojile Zvezi nabavljajskih zadrug drž. uslužbencev do skupnega zneska 50 milijonov dinarjev s 4% letnim obrestovanjem, je odobrili ministrski svet. Finančni minister pa je odredil, da se gospodarske zadruge oprostiti plačevanja taksa iz tarifne predstavitve št. 37.

OPOZARJAMO

vse naročnike in dopisnike »Domoljuba«, da bo božična številka našega lista zaključena že v soboto zjutraj. Na pošti bodo delili »Domoljuba« v torek pred Božičem.

d Nepismenost med prebivalstvom se začeli v Srbiji pobijati z učinkovitejšimi sredstvi kakor doslej. Iz Beograda namreč poročajo, da so se tamkaj v ljudskih šolah začeli posebnimi tečaji za nepismene, katere poučujejo učitelji. Program teh šol pravi, da se bodo val nepismeni v štirih mesecih naučili brati in pisati. Cím so ljudje zvedeli, da bo pouk brezplačen, so se v obilnem številu začeli prijavljati. Mnogo je tudi takih, ki štejejo po petdeset ali več let starosti.

VINA Vam nudi Centralna vinarna, Ljubljana, v svoji posodi najugodnejše.

d Uradno poročilo. Od začetka vojne med Grčijo in Italijo je na jugoslovansko ozemlje pribežalo 19 italijanskih ter 32 albanskih vojakov. Tujega vojnega materiala pa ni prišlo v našo državo nič, pravi uradno poročilo agencije Avale z ozirom na vesti tujega tiska in radia, da je v Jugoslavijo prišlo na tisoče italijanskih in albanskih vojakov ter nekaj sto tankov.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

d Ministrstvo za gozdove je odkupilo od družbe »Bozna Bois«, ki je v likvidaciji, gozdno železnico Banja Luka-Kotor Varoš-Rudnik-Maslovar. Praga je dolga 56 km. Na progi sta obratovali dve lokomotivi in večje število tovornih vagonov. Za vse je dalo ministrstvo 9.790.000 din.

d Stoletnice uvedbe poštne prometa v kneževini Srbiji bodo proslavili letos.

d »Slovenski delavec« prinaša pod naslovom »Socialni čut vinogradnikov« članek, kjer citamo tudi naslednje: Zato, in le samo zato, ker je pri večini delodajalcev, tudi vinograd-

nikov, socialni čut, to je spoznanje, da morajo živeti tudi njih delavci, zamri, je nujnost, da država s posebnimi zakoni in uredbami prisili gotove ljudi k dejanjem, ki so potrebna!

d 782.532 delavcev in delavk je bilo zavarovanih v oktobru v vsej naši državi pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev. Število je bilo napram stanju v septembru za 20.000, napram oktobru lanskega leta pa za 55.000 višje. Največje število novih moči je zaposlila železnica pri gradnji novih prog, potem pa tudi industrija papirja in kemična industrija. Povprečna dnevna zavarovana mezda v državi je znašala 28.26 din in je skupno za tri in pol milijone dinarjev večja kakor pa lanska oktobrska skupna dnevna mezda. V oktobru so delavci zaslužili 556 milijonov din, leto poprej pa 452 milijonov din.

d Javne kuhinje in drva za revne. Na eni zadnjih sej zagrebškega mestnega sveta je bilo sklenjeno, da se ustanovi na področju Zagreba več javnih kuhinj, v katerih bi najubožnejši prebivalci dobivali brezplačno prehrano. V ta namen je mestni socialni odsek določil posebno vsoto za organizacijo javnih kuhinj. V nedeljo, 15. decembra, so začele delovati tri javne kuhinje, v katerih bodo vsak dan dali okrog tisoč brezplačnih kosil in večerij. — Mestno županstvo v Zagrebu je prejelo lep dar za mestne reveže. Našička tovarna tanina in parna žaga v Zagrebu je obvestila mestno občino, da je dala na svojem skladišču mestnemu županstvu na brezplačno razpolago 50.000 kg drv, ki naj se brezplačno razdeli med najsiromašnejše in podpore vredne Zagrebčane. Drva bodo v najkrajšem času razdeljena siromakom.

d Pod naslovom Kirurški paviljon —

čitamo v »Slovenec« tudi tole: Medtem ko je leta 1934 bolnišnica sprejela okrog 22.000 bolnikov, jih je že leta 1937 sprejela 30.985, leta 1938 pa 31.419. Leta 1939 pa je bil na bolnišnico še mnogo večji ter je bolnišnica sprejela 34.500 bolnikov. Od teh jih je moral mali kirurg. oddelek sprejeti že 17.300. Torej skoraj še enkrat več kakor leta 1934. In danes, 10. decembra, je bil sprejet v ljubljansko bolnišnico bolnik, ki je dobil pri sprejemu številko 34.000. To pomeni, da je

Tvrdka Jesip Štirn, kovnica znakov, Ljubljana — Dravlj

je izdala ličen spominski znak blagopokojnega dr. Antona Korošca. Znak dobite za 3 din pri vseh Prosvetnih društvih ali pri dobavitelju samem.

letos povprečni sprejem bolnikov na mesec 3000 ali na vsak dan 100. To pomeni hkrati, da bo bolnišnica do konca leta sprejela približno 36.000 bolnikov, kar zopet pomeni nov rekord. Kirurški oddelek, ki je pri tem navalu najhujše prizadet, ustvarja prava čudesa. V vseh posteljah ležijo bolniki v dvoje. V dvoje celo tedaj, ko jih prinese naravnost z operacijske mize. Pri tem pa se drži teh bolniških dvoran, polnih bolečin in nepotrebne stiske, 90 metrov dolg prizidek, ki zaradi svetega Birokracija še po štirih letih ni dograjen in urejen! Bolniki, ki prihajajo v kirurški oddelek, poznajo banovinske bolnišnice, poznajo druga javna dela, ki so bila v zadnjih štirih letih iz-

Zobobol'tahko odstrani

VERAMON.

Veramon se nadalje uporablja pri glavobolu, po preveč zaviltem alkoholu, pri bolečinah ran in bolečinah menstruaciji.

Zavilki s 2 tabletama in s 10 ter 20 tabletami se doba v vseh lekarnah.

VERAMON

Oglas reg. pod št. Br. 11896 od 3. XI. 1939.

vršena in se zato sprašujejo, kako je kaj takega mogoče.

Proti kašlju vam priporočamo izvrstni Remedia sirup. Dobiva se v vseh lekarnah. Zahtevajte izrecno samo domači preparat Remedia sirup, ki je kvaliteto prav tak kot dragi inozemski preparati. Za Slovenijo je poverjeno glavno zastopstvo poznani lekarni Baho-vec v Ljubljani.

FRANZ JOSEF GRENCICA

Petroleja lahko zmanjkuje. Kmetijska zbornica opozarja, da najbrž ne bo dovolj petroleja za razsvetljavo na razpolago. Zato priporoča vsem onim, ki so bili do sedaj navezani na petrolejsko luč, naj si nabavijo acetilenske svetilke in karbid. Acetilenska razsvetljava ni nič dražja od petrolejske, a luč svetlejša.

d Skoraj po vsej državi je zapadel te dni sneg. V severni Dalmaciji ga imajo proti običaju. Ob obali divja že nekaj dni burja, ki je ohladila ozračje, da je nastopil precejšen mraz. S težavami se hodi tudi plovba, zlasti pa plovba na odprtem morju. V Dalmatinski Zagori je sneg onemogočil cestni promet in potrgal mnogo telefonskih žic.

d Kmetijsko ministrstvo je prekrbilo 500 trrierjev za čiščenje semen, da bo pomladanska setev dobra. V ta namen je dobavilo tudi 12 strojev selektorjev. Od tega odpade na dravsko banovino 33 trrierjev.

RAZGLED PO SVETU

Angleška ofenziva v Afriki

V noči med 7. in 8. decembrom je angleška mitska armada v egiptski puščavi, v kateri se nahajajo angleške in francoske svobodne čete, nenadoma začela proti italijanski armadi marsala Grazianija veliko ofenzivo. Angleške motorizirane čete, devet oklopnih divizij, so ponoči v hitrem zaletu predrvele razdaljo 150 km, ki jih je ločila od italijan-

hite proti obalnemu mestu Sollum, od tukaj pa se spet pomikajo proti Bardiji, kjer so nastanjeni glavni oddelki italijanske armade.

Ves čas napada sta z angleškimi suhozemskimi četami sodelovala tudi letalstvo in mornarica. Angleške ladje so srdito bombardirale vse obale, koder so se pomikali Italijani ter z bombami obaljavale zbirališča itali-

jačila med Bolgarijo in Jugoslavijo, trajajo dalje.

Dogodki v Grčiji in v severni Afriki so imeli posledico, da so se pogajanja med velelilama osiščala na eni, Francijo in Spanijo na drugi strani, nekoliko zavlekla ter v bližnjih dneh ni pričakovati pristopa Spanije in Francije k javnemu sodelovanju z velelilama osiščala proti Angliji.

Iz Amerike so prišle nove zagotovitve na naslov Anglije, da bodo Združene države materialno in denarno podpirale Anglijo. Združene države same pa se pridno pripravljajo, da bi mogle odgovoriti na vsako nevarnost, ki bi jim pretela na Tihem morju od strani Japonske.

Na bojiščih je v preteklem tednu zavlada že večja živahnost. Na angleško-nemški fronti je prizadelo silovito nemško bombardiranje ta teden London, na katerega je bilo vrženih 70 vagonov bomb, Birmingham in Sheffield. Angleški bombniki pa so še v večji izmeri bombardirali Düsseldorf in Mannheim. — Na grško-italijanski fronti so Grki svoje prodiranje sicer nadaljevali, toda proti koncu tedna je zavlada slabo vreme in pojavili so se tudi italijanski protinapadi, kar je napredovanje na severnem delu fronte ustavilo.

— Na angleško-italijanski fronti v severni Afriki pa je angleška armada začela z ofenzivo, ki se nadaljuje še na koncu tedna. Po uradnih poročilih so Angleži do sedaj ujeli nad 30.000 nasprotnikov z vsem pripadajočim vojni materialom in živčjem. Med ujetniki se nahaja 6 generalov, med njimi en armadni in 5 divizijskih, eden pa je bil v boju ubit. V teku ofenzive so napadalec pritiskali nasprotnika nazaj do libijske meje. — Na morju je nemška podmorniška vojna proti angleškim trgovskim prevozom trajala dalje in imela uspehe, ki delajo Angležem veliko skrbi. — Na Daljnem vzhodu je prišlo do Kitajce uspešnih bitk z Japonci, medtem ko se sovražnosti med Siamom in Indokino v malem obsegu nadaljujejo.

Kaj pravijo Italijani

List »Messaggero« piše, da Italija preživlja hude ure v tej vojni, preživlja jih pa s popolno gotovostjo, da bodo vse te preizkušnje premagane. Angleži se motijo, če upajo, da bo propaganda izzvala strah in nemir v Italiji.

Nadalje italijanski tisk ogorčeno zanika, da bi prišlo do kakšnih nemirov v Milano, Florenci in v Trstu. Tako poročanje ima samo ta namen, da bi se zrušil fašizem.

Regime Fascista, glasilo najbolj gorečega fašista, Roberta Farinaccija, pa napoveduje veliko čiščenje v Italiji, zlasti med srednjimi sloji. Nadalje napada neko visoko italijansko osebnost, ki hodi okrog in besediči, da je italijanskega neuspeha v Italiji krivo vodstvo fašistične stranke. Ta oseba bi imela največji interes, da molči, pravi omenjeni fašist.

Najnovejše poročilo

Angleške čete se prodirle še mimo Bardije kakih 20 milj in se v naglem pohodu bližajo mestu Tobruku. Zajele so velike krovile ujetnikov, prav tako ogromne količine orožja, benecina in hrane. V mestu Bardiji je bilo glavno zbirališče Grazianijeve armade, ki se zdaj naglo umika.

General Wawell, poveljnik angleške vojske v Egiptu, v pogovoru s franc. generalom Weygandom

Maršal Graziani, poveljnik italijanske afriške armade, ki se pogumno bori s napredujočimi angleškimi četami

skih utrjenih postojank, prevrnile prvo italijansko obrambno črto, ujele pri tem precej nasprotnikov, med njimi dva generala, nato se pa v enako hitrem zaletu obrnile severozapadno proti obali, prevrnile drugo italijansko obrambno črto ter tako odrezale velik del italijanskih čet, po številu 8 divizije, od jedra Grazianijeve armade, ki ogroženim italijanskim oddelkom zaradi silovite hitrosti angleškega napada ni mogla priti na pomoč. Odrezane italijanske čete so se skušale upirati v Sidi Baraniju, ki so ga pa Angleži takoj zavzeli. Angleži so odsekani del italijanskih čet takoj obkolili ter polovili nad 30.000 vojakov, med njimi 6 divizijskih in 1 armadnega generala. Prav tako so angleške čete zaplenile ogromne količine vojnega materiala.

Ostali del italijanske armade, ki ga angleški motorizirani oddelki niso presekali, se je začel z vso naglico pomikati proti zapadu, da ga ne bi sovražnik zajel. Toda Angleži so s svojimi bliskovitimi četami Italijanom stalno za petami. Dolge vrste italijanskih čet

janskih čet. Angleška letala pa so ves čas podpirala napad motoriziranih oddelkov, obenem pa rušila Italijanom letališča, zažigala skladišča hrane in municije. Angleži poročajo, da je sodelovanje suhozemske vojske, mornarice in letalstvo kot ura natančno.

Angleška poročila sodijo, da je bilo ujetih, pobitih ali pa razpršenih 5 italijanskih divizij. (Divizija šteje okrog 20.000 mož.) Angleškemu pritisku se zlasti hrabro upirajo fašistični miličniki, toda kljub italijanskemu junaštvu Angleži stalno prodirajo v notranjost italijanske Libije.

Grazianiju je še ostalo kakih 10 do 14 divizij. Angleži morajo torej računati še s to silo pri svojem nadaljnjem prodiranju v Libijo.

Celokupni angleški vojski v Egiptu poveljuje general Wawell (izg. vevel), oni armadi, ki sedaj napada Italijane, pa general Wilson.

Med orožjem in politiko

Na političnem polju stoji v ospredju dogodkov obisk madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Belgradu. Pri tej priložnosti je bil podpisan »pakt o trajnem miru in večnem prijateljstvu med Madžarsko in Jugoslavijo«. Jugoslovansko-madžarska pogodba je dogodek, ki ni v zvezi z diplomacijo osiščala ali Anglije ter nima nič opraviti s trojno zvezo, marveč je samostojen dogodek, ki uvaja pomirjenje med dvema podonavskima

državama. Kot takšen bo imel svoj veliki vpliv na ves položaj na jugovzhodu Evrope, kjer je bilo s tem zgodovinskim dejanjem ponovljeno jamstvo, da se vojna na ta prostor ne bo raztegnila.

V istem duhu so se v preteklem tednu začeli tudi pogovori med Turčijo in Bolgarijo, ki naj bi dosegli pomirjenje duhov, ki jih je bolgarska kriza tako hudo razburila. Toda ti pogovori, kakor tudi posvetovanja, ki so se

Drobne politične

Gospodarska moč Turčije je toliko, da lahko mirno čaka konec vojne, je izjavil predsednik turške vlade Seidam.

Londonški časopis »Times« piše, naj Angleži ne bodo preveliki dobrogledi glede pomemb sedanjih zmag v zahodnem Egiptu.

V ameriškem Washingtonu je nenadoma umrl angleški poslanik Lothian.

2500 trgovskih parnikov imajo sedaj Angleži na morjih.

800.000 diu angleški vojski v Egiptu kot priboljšek ob Božiču, je daroval egiptovski kralj Faruk.

Za novega predsednika italijanske komisije za izvedbo premirja s Francijo je bil imenovan general Camillo Grossi, ker se je prejšnji predsednik, general Pintol, ubil na poletu iz Rima v Turin.

Angleške oblasti se določile hišni soper za vso italijansko višjo duhovščino v Jeruzalemu. Na domu je interniran med drugimi tudi patriarh Barlassina.

Vojna bo dolga in bo zahtevala velike žrtve, piše glasilo italijanskega zunanjega ministra »Telegraf«.

Za angleške obrambe se »nabrali« v Holandski Indiji prostovoljnega denarja za 63 lovskih letal in 18 bombnikov.

Nemci so hudo bombardirali važno angleško industrijsko mesto Sheffield.

Zaklonišča proti zračnim napadom delajo z največjo naglico v Turčiji.

Dodatni kredit 400 milijonov dolarjev za zgradbo novih 20 tovarnic za orožje, zahteva od parlamenta ameriška vlada.

50.000 rezervnih oficirjev bodo poklicale v kratkem pod orožje Združene države.

Iz Anglije je odšla zadnja skupina tam bivaajočih Japoncev.

Madžarski državni upravitelj Horthy je odlikoval t ministra dr. Korošca z redom Madžarske krone I. stopnje.

Veliki petrolejski požari so nastali na petrolejskem ozemlju v Prahovi v Romuniji. Porabo bencina je omejila — Sovjetija.

70% vsega romunskega izvoznega blaga bo šlo odsej v Nemčijo, medtem tri milijone ton nafte.

Angleška križarka »Diomedea« je v srednjeameriških vodah ujela nemško oboroženo tovarno ladjo »Ederwald«.

Svoje vojne cilje bo Anglija še pred Novim letom objavila, poročajo iz Švice.

Franceski državni poglavar Petain je odslovil svojega namestnika Lavala in nanovo imenoval Flandina.

Italijanski časopis »Popolo di Romae« ostro napada Italijane, ki čitajo švicarske liste ter sovražno vojna poročila.

Grške čete so zavzele albanske pristanišče Palermo, oddaljeno od Himare le 10 km.

Nizozemski rušilec »Van Kingsberg« je zaplenil nemški parnik »Rheint«, ko je odplul iz mehiškega pristanišča Tampico.

Tudi novi finski nevel po 5 in 10 stotink bodo v sredi preluknjani.

Nemci na Madžarskem so bili od voditelja nemške manjšine pozvani, da svoja madžarizirana imena takoj spremene v nemška imena.

Zbor romunske pravoslavne cerkve je zahteval, da se zapre krematorij v Bukarešti.

*Pri
zobobol
naj bi
bil tudi zadnji!*

Ali ste storili vse, da obvarujete v bodoče Vašega otroka zobobola? Na vadite ga pravočasno na redno čišče nje zob, zjutraj in zvečer, s Sargovim Kalodontom.

Sargov Kalodont prizanesljivo polira zobno sklenino in temeljito čisti zobe. Prepreči tvorbo zobne naselage, ki v poznejših letih navadno povzroča zobni kamen.

SARG

KALODONT

proti
zobnemu
kamnju

Velika tuba je posebno ekonomična!

150 oseb je padlo v prekope in tam utonilo zaradi zatemanitve Amsterdama. Italijanski umik od Argirokastre je krilo 300 italijanskih letal.

Zemljevid b bojem med Grki in Italijani. Bela barva pomeni Albanijo, črna Grčijo, križasta Jugoslavijo. Puščice pomenijo smer grškega prodiranja, bele pike pomenijo črto, ki se jo dosegle v začetku bojev italijanske čete, črna pike pa črto, ki jo drže sedaj Grki.

Za novega predsednika Švice je bil izvoljen dr. Ernest Weger.

V okolici Himare je 800 Albancev zvalilo Italijane v zasedo in jih napadlo; mnogo žrtev na obeh straneh.

9 središč protinemške propagande so odkrile te dni nemške oblasti v Parizu.

Po grških poročilih se je albansko pleme Malisorov uprlo Italijanom.

Na spomladanskem velosejmu v nemškem Leipzigu bo sodelovala tudi Jugoslavija — če ne bodo Angleži preveč nagajali.

Italijani se demontirali topove na jugoslovanski meji in jih poslali proti grški fronti.

Dedekaneške etoče je popolnoma odrezano od Italije; po turških vesteh je nastalo na otočju pomanjkanje živil.

Zaradi vojne v Evropi se je začelo v Washingtonu vseameriško posvetovanje, ki se ga udeležuje 21 ameriških držav.

Med Japonsko in Združenimi državami ni vprašanj, ki bi jih ne bilo mogoče rešiti prijateljsko, je izjavil japonski poslanik.

Boji v Afriki

Po angleških poročilih so v Severni Afriki prodrli Angleži že v Italijansko Libijo. Edinice angleškega vojnega brodovja v Sredozemskem morju z uspehom sodelujejo v angleško suhozemsko vojsko na vsej obali med Sidi Baranijem in Bardijo, kjer so Angleži v soboto sestrelili 24 italijanskih letal.

Ljudje, varujte se nepotrebni pravd!

Neverjetno je, koliko denarja ljudje zapravdajo in koliko slatega čnsa potratijo. Vedno tarnajo, kako hudo je na svetu, kar kupijo, je vse predrago, kar prodajo, je vse po ceni. Nikdar pa še nismo slišali, da bi bil kdo rekel: »Pravdanje je pa sedaj predrago, ne bom se več pravdal.« Za vsako najmanjšo dobrodelno ali obče koristno stvar je škoda vsakega dinarja, če ga pa že kdo dá, ga dá z veliko nevoljo in z zabavljanjem. Poglejmo tole resnično dogodbo, ki jo je zvedel na kraju samem pisec teh vrstic. V naši škofiji se nahaja fara, ki ima poleg farne cerkve še 9 podružnic, 5 kapelic, kjer se sme brati sv. maša, ima župnika in 2 kaplana, ženski samostan z osnovno in meščansko šolo, poleg tega še 3 osnovne šole izven farne vasi, javno bolnišnico, kmetijsko šolo in še več drugih manjših ustanov, da pozabili smo še kmetijsko-gospodinjstvo šolo v samostanu. Vse cerkve in vsa javna poslopja se nahajajo v kaj ličnem stanju in delajo čast faranom oziroma občanom. Nedavno pa je prišel v faro nov župnik, ki je spravedel, da je treba zvonik farne cerkve prekriti, kar naj bi bilo stalo okrog 20.000 din. Ze iz prej naštetih ustanov, cerkva in šol je razvidno, da so farmani do vzetni za lepe stvari in da žive tudi v precejšnjem blagostanju. Za to so župnikov sklep sprejeli na znanje vobče z vidnim veseljem, nekateri bolj hladno, nekateri tudi s tihim mrmranjem. Vidno se je hudoval samo Mladič, ki je bil prav trden kmet. Trdil je, da je zvonik že od leta 1879 tak, da bi tedaj še nadalje lahko tak ostal, kam bodo ljudje prišli, če se jim bodo vedno nova bremena nakladala, odgovarjal je tudi druge farane Hd. Če je Mladič k popravilu tega zvonika kaj prispeval, nismo ugotovili; njegovi

sovaščani so mnenja, da ni nič dal. Kljub temu so zvonik lepo popravili in ko je bilo cerkveno žegnanje pri farni cerkvi, je prišel sam g. dekan zvonik blagosloviti. Fantje so vneto pritrkavali in ljudem se je veselje bralo z obraza. Mladiča ni bilo opaziti med množico, najbrže se je s svojo gizdavo ženo peljal v sosedno faro k maši.

Ravno ta čas pa, ko so na zvoniku odmevale plenke tovarjev in kladva klepar-

Naša znamenja

Z znamenji in križi posejana je slovenska zemlja vsepovsod, ki jih v živi veri je postavil narod, ki stoletja živa tod.

Bredaš v naših ljubkih jih vasicah, da vaščane branijo od zla; v varstvo pred nevihto — hudo uro — so postavljeni tam sred polja.

Kot v pozdrav stojijo na razpotjih: blagoslov popotnikom dele. Ob studenčih in na gozdnih jasnah: mir, počitek, trudnim vsem žele.

Mnogokrat so žalostnim v tolažbo. Nam v trpljenju vličejo pogum; saj je vse, kar tukaj mi trpimo, prej trpel za nas, Bog vojnih trum. —

Ko jih vidim, jih vesel pozdravljam. Saj mi vsak pač drag je opomin: name misli, me s pogledom spremlja vetni Oče iz neba višja.

Mislj takrat pohitijo kvišku, k Stvarniku, Deltcu vseh dobrot. V novi sreči mi srce utripa. V božjem varstvu nadaljujem pot.

Rohotnikov

jev, se je Mladič zapletel s sosedom Staričem v prav nepotrebno pravdo. Mladičevi in Staričevi predniki so živeli od nekdaj v prijateljstvu. Včasih je pač prilika nanesla, da so se kaj sporekli zaradi otrok, živine ali kokaši, toda do resnih razprtij pa ni nikdar prišlo. Ko pa je sedanjí gospodar prevzel za očetovo posestvo, je dobil »bogato« nevesto tam nekod od daleč. Ta se je osobno nosila, prezirala svoje sovaščanke, iskala zdrabe in končno zavedla svojega moža, da se je ta začel pravdati s sosedom Staričem. Pravda ni bila prav nič zanimiva, za to je tudi ne bo mo podrobneje opisovali. Šlo je za neko stozo. Dasiravno so župan, občinski možje in sosedje Mladiču odsvetovali pravdo, ker jo bo očitvidno zgubil, se ni dal prepričati, poslušal je svojo ženo, pri pravdi pogorel in plačal čez 20.000 din stroškov, torej on sam je plačal za pravdo več, kakor vsi farani za popravilo zvonika. Radovedni smo, ali ljudje govore, kam bodo prišli, če bodo morali zopet kaj pri kakšni cerkvi popraviti, ali se znabiti Mladič praša, kam bo prišel, če se bo še kdaj za tako nepotrebno stvar pravdal.

n Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani bo vprizorila o božičnih praznikih E. Gregorinovo igro »Kralj z neba«. Z ozirom na to, da ljubljansko Narodno gledališče letos tega misterija ne bo igralo, se je Frančiškanska prosveta odločila, da ga pri popolnoma novi in prav za ta namen narejeni scenariji spravi na oder. Igra bo dobro naštudirana, spremljana s melodiozno godbo, ki bo globoko zajela sveta božična čustva. Prva vprizoritev bo na sveti dan 25. decembra ob 5 popoldne, druga 26. decembra ob 3 popoldne, tretja istega dne ob 8 zvečer, četrta v nedeljo, 29. decembra ob 5 popoldne, vselej v frančiškanski dvorani. Za deželne obiskovalce možen povratek s večernimi vlaki, zlasti na dan 26. decembra v predstavo ob 3. Vabimo vsa ljubljanska in tudi okoliška prosvetna društva in katoliško občinstvo, da si to lepo delo ogledajo in vstopnice pravzaprav ne preskrbe v predprodaji pri trdnici A. Sfiligoj, Frančiškanska ulica št. 1.

Poljska krvavi pod boljševizmom

Razen tega so mobilizirali na tisoče tovarnih voz. Umrljivost med izgnanci je bila toliko večja, ker je bila zima izredno huda in so vsaki stali na različnih kolodvorih od 5 do 6 ur. Med vožnjo so se znebili trupel, da so jih enostavno metali skozi okna. Neka oseba, ki se je peljala v Luck, je videla skozi okno železniškega voza mnogo trupel ob progi. Umrljivost je bila zlasti velika med nosečimi ženskami in med mladimi materami. Ko so prevozi vlakov mali v Lwovu, so našli 12 porodov. V Zamiatinov so poljski železničarji osvobodili prevoz 4 vagonov s 150 izgnanci. Proti koncu meseca februarja je preganjanje prenehalo, verjetno zaradi volitev, ki so jih pripravljali za mesec marec. Istočasno so od Kaspiskega morja dospeli prvi prevozi ljudi, ki so morali nadomestiti izgnance.

Skoraj neposredno po volitvah so se izgoni zopet začeli in so dosegli svoj višek v noči od 11. do 12. aprila. Tedaj so se vršili na vsem ozemlju, ki so ga boljševiki zasedli. Znova so iskali aktivne poljske in ukrajinske elemente. Začeli so z aretacijami med člani političnih in socialnih organizacij, med vodilnimi člani OZN, društev Strzelec, Sokol, poljske nacionalistične stranke in drugih nacionalnih organizacij. Potem so aretirali male uradnike in vse, ki so mogli imeti kak vpliv na delavce ali kmete. Tekoj po teh aretacijah v masah so se izgoni spet začeli. Izgajali so vse Poljake. V Lwovu je bilo pregnanih 25.000 oseb iz izobraženih slojev, kar predstavlja 80% vseh izobraženec. Pregnanstvo je zadelo n. pr. vse prebivalce ulice Zielona. V drugih ulicah so zagrabil prebivalce dveh ali več hiš. Izgnali so tudi vse osebe, katerih očetje ali možje so zbežali v

Romunijo ali na Ogrsko, tuji vse, ki so prosili za dovoljenje, da bi odpotovali v inozemstvo itd.

Na kolodvoru so ločili starše od otrok, može od njihovih žena in so preprečili vsako občevanje med njimi. Eden izmed sovjetskih uradnikov, ki je v Lwovu videl obupanost enega izmed izgnancev, se je trudil, da bi ga potolažil: »Zakaj jokaš? Mi smo pregnani vsi, ki pet let ali še bolj pogosto z enega konca sovjetske zveze na drugega. Nimamo ničesar svojega, nimamo svojih hiš, ooidemo in se naselimo v stanovanju, v katerem je kdo drug prej stanoval. Ko mine nekaj časa, zopet odidem. Človek se na to hitro navadi. Ločijo vas od vaše žene, toliko bolje, vi boste našli druge. Res da morate pustiti svoje otroke, pa saj boste dobili druge.« To je duševnost sovjetskih zastopnikov, ki se ne da spraviti v sklad z duševnostjo zapadnjakov.

Zunaj Lwowa so pregnali vse prebivalce iz več vasi, ki so v zasedenem ozemlju. V okraju Wolkowisk so bili vsi Poljaki izgnani iz vasi: Nowosilk, Koladyce, Lyskova, Snipowa itd. V okraju Przemysl so izgnali vse prebivalce iz vasi: Krowniki, Pleszowice, Bojowice, Boratycze, Chalupki, Medyckie, Hermanowice, Moscie, Seecchin itd. Izgoni so se izvršili sistematično, iz vasi Bartoszwka n. pr., okraj Czortov, so odpeljal 84 družin od 87.

Na isti način so pregnali vse prebivalce iz obmejnege pasu. V širini 800 m so pregnali vse prebivalce brez izjeme. Katoliške in pravoslavne duhovnike so pregnali v širini 20 km od meje.

Zopet je bila sled prevoza zaznamovana s trupli. Na pokopališču Janov v Lwovu so pokopali 400 zmrznenih oseb med prevozom. V okraju Kosow so skoraj na vsakem kolodvoru pustili trupla žena in otrok. Med prevozom je bilo prepovedano izstopiti iz voza, v katerem

je bilo od 30 do 35 odraslih oseb, tuji ne v primeru naravne potrebe. Bolnike so vzeli iz vagonov, jih odložili na kolodvorih, kjer so pazili nanje, dokler niso umrli. Navesti moramo primer starca 76 let, ki so ga položili na tla v nekem kotu na kolodvoru v Lwovu. Zraven se je postavil sovjetski vojak, ki ni pustil nikogar blizu, da bi zanj skrbel. Strahil ga je do smrti. Skupno so pregnali 300.000 izobraženih oseb in prebivalcev iz stotin vasi. Pregnani so bili v revne kraje Sovjetske zveze v okolico Irkutska in Archangelska. Pogosto so jih pustili na majhnih kolodvorih, ki so bili oddaljeni več sto kilometrov od številnejših naselbin, sredi sibirske zime, brez vsakega sredstva in brez vsakega orožja. Novice, ki prihajajo od izgnancev, so strašne. Tisti, ki so zaprti, in vojni ujetniki, so v taboriščih in jih uporabljajo za prisilna dela. Zdravstveni položaj je grozen, prehrana bedna. Ujetnikom manjka obleke. Druge ujetnike izrabljajo za poljedelska dela v stepah in za čiščenje gozdov. Za to dobivajo pet rublov na dan, medtem ko vzdrževanje stane približno 15 rublov. Stanovanja imajo čisto azijski značaj. Koče so iz slovice in s slamo krite. V eni stavbi stanuje več družin in njih člani spijo obkleni na tleh. Izgnanci so zelo potrti in je umrljivost med njimi zelo visoka. Primanjkuje jim kruha, mesa in obleke.

Pregnanstva so se nadaljevala v naslednjih mesecih, toda v manjšem obsegu. V noči 29. junija so zopet dosegla višek. V tej noči je bilo več kakor 60.000 oseb izgnanih. To pot so bili po večini ubežniki iz zapadne Poljske, ki se niso mogli vrniti domov. Prepeljali so jih v okolico Turkestana in razkropili v kolhozih, kjer delajo v najtežjih klimatičnih in materialnih težavah. Ti izgoni so trajali do srede meseca julija. V tem drugem razdobju je pregnanstvo zadelo judovsko in ukrajinsko prebivalstvo. V celoti je bilo čez 900.000 izgnanih.

Elektrika v Žužemberku

Težko smo pričakovali mesec december, ko naj bi zagorela električna luč, zaenkrat v Žužemberku in sosednjem Smihelu.

Prišel je 8. december. Vse priprave so končane, slovesna ubranost vsepovsod. Ob pol petih popoldne se je zbrala velika množica ljudi, domačinov in tujcev, na lepo z mlaji okrašenem prostoru pred farno cerkvijo, da se udeležijo slovesnega prižiganja električne razsvetljave. Mogočno streljanje je oznanilo prihod g. bana in drugih odličnih gostov, ki jih je pričakovala tudi šolska mladina z učiteljskim. Godba Prosvetnega društva je zaigrala gostom v pozdrav. Po kratkem sprejemu se je začel obred blagoslovitve električnih naprav. Najprej je dovršeno zapel moški zbor, potem pa je izvršil blagoslovitev gosp. dekan Karel Gnidovec ob asistenci štirih duhovnikov. Potem je stopil na govorniški oder g. Franc Mervar, šolski upravitelj iz Žužemberka, ki se je ob sodelovanju banskega svetnika Zupanca in župana Lavriča največ trudil, da smo dobili tako težko pričakovano električno luč. V izbranih besedah je pozdravil došle goste in omenil tudi osebnosti, ki so pripomogle, da se je elektrificirala naša občina. Govor gospoda upravitelja je bil večkrat prekinjen z burnim vzklitanjem, posebno ko je v imenu vseh izrekel vdanost kralju Petru II. in je godba zaigrala državno himno. Govornik je po govoru prosil g. bana, naj nam prižge luč, ki jo je tako nestrpnost čakamo.

Gosp. ban je nato v kratkem, klenem govoru izrazil svoje veselje in zadovoljenje, da je z današnjim činom prižiganja spet dovršen en člen v gradbenem načrtu naše banovine. Čestljal je vsem in opozoril, kako veliko zahvalo dolgujemo Bogu in modremu vodstvu naših državljanov: medtem ko drugod to, kar so slo-

letja s trudom postavili, vojna vihra uničuje in ruši, pa pri nas v miru in svobodi građimo! Tako bo tudi za naprej, če bomo ostali med seboj v bratski slogi.

Ko je množica prišla v cerkev, spet drugo presenečenje: mogočna in prostorna farna cerkev je bila zaenkrat vsa v razkošni luči. Srce nam je zaigralo in v nekaterih očeh so zableskale solze veselja. Toliče lepote ni nihče pričakoval. Razsvetljava cerkve je po mnenju strokovnjakov izvršena nad vse posrečeno. Prezbiterij in oltar razsvetljujejo trije reflektorji, cerkveno ladjo pa štirje krásno prenovljeni lestenci in svetilke ob postajah križevega pota. Marijo v tronu pa lepo obdaja venec žarnic. Krásno, po mojstru Slivlju prenovljeni veliki oltar in nova tabernakuljska vratica, iz-

vršena od pasarske trdke bratov Zmuc Ljubljani po načrtih arhitekta Plečnika, učinjuje zdaj še posebno izrazito.

Da je vsa slovesnost tako lepo potekla, je v prvi vrsti zasluga neumornega g. šolskega upravitelja Mervarja. Na njegovih ramah je bila ves čas skrb za izvršitev elektrifikacije in vsa organizacija slovesnosti prižiganja, ki je predvsem po njegovi zaslugi bila tako sijajno izvedena. Zelo je povzdignila slovesnost tudi godba in ubrano petje, pravo razpoloženje pa ustvarjalo tudi krásno vreme. Pozabili ne smemo tudi slavnega žužemberškega kanona, pri katerem se je spretno snkal naš vrli Loli Podboj, strokovnjak za streljanje. Imel je dovolj truda, da je z bobnečimi streli daleč po okolici oznanjal imenitnost tega dneva.

Slovenski fantje — nosilci odlikovanj za belgrajski postaji.

Dalej je bilo približno poldrug milijon izgnancev. Težko je izračunati, koliko jih je pomrlo. Kakor smo omenili, je približno 35% izgnancev umrlo med voznjo v srednjo Azijo, sredi zime. Imetje pregnancev je bilo dejansko zaplenjeno. Odnajajoče so primorali, da so imetje prepustili pooblaščenim osebam, da je prodala predmete po seznamu, ki so ga sestavili v ta namen. GPU je ukazala, da se morajo stvari prodati v desetih dnevih, denar pa se mora izročiti v pisarni GPU. V začetku je GPU trdila, da se bo denar poslal izgnancem, toda pozneje so rekli, da se bo to uporabljalo za stroške polovanja. Skoraj vse premakljivo imetje so kupili častniki GPU za smešne cene. Če je kdo hotel prodati zasebnikom, so ga šikanirali na vse mogoče načine.

Omenili smo samo nekaj potez o eni izmed največjih tragedij človeštva. Izžvali so jo ljudje, katerim komunistično prepričanje ne dovoljuje, da bi razumeli ideje in čustva zapadnih Evropevcov.

Verska preganjanja, zapiranje šol

Verska preganjanja je bilo mogoče predvideti, če se upošteva nestrpnost boljševikov in popolna nezdružljivost njih materialističnega nauka z vero. Tudi na tem področju azijska duševnost boljševikov izključuje vsako razumevanje zapadnega duha krščanstva.

Prve mesece po zasedbi so se boljševiki borili proti veri z najbolj brutalnimi sredstvi. Komunistični agitatorji so vodili silovito propagando zlasti proti znanim znakom bogoslužja. Ker je imela propaganda za cilj uničenje katoliških in pravoslavnih cerkva, so jo vodili predvsem Judje. V tem času so se pripetili primeri, da so samostane in kaple izpremenili v kino, hotele itd. V Luninecu n. pr. so namestili v cerkev kino, v Nizhniu so kapelo sestra Brezmadežnega Spojenja uporabili za judovski

hotel. V Lwowa so cerkev očetov kapucinov spremenili v skladišče za orožje itd.

Kmalu so boljševiki prišli do spoznanja, da na ta način ne bodo nikoli dosegli. Ljudstvo je pod vplivom teh nesreč napolnjevalo katoliške in pravoslavne cerkve, poslušalo pridige in iskalo verske tolažbe in pomoči. Verski čut je večal pogum vernikov. Prebivalci so aktivno branili cerkve. V Kolomyji so proti koncu meseca decembra hoteli zapreti cerkev oo. jezuitov, prebivalstvo se je zbralo in začelo peti himno »Bog čuvaj Poljake«. Zadržanje množice, zlasti žens, je bilo tako odločno, da se je vojaštvo moralo umakniti in pustiti cerkev odprto. V vasi Niecholovka so hoteli zapreti pravoslavni samostan. Kmetje iz okolice so samostan obkolili. Razvil se je boj med njimi in rdečo vojsko. Trije vojaki in štirje kmetje so bili ubiti, judovski komunisti so šli v neki samostan v ulici Poniatowski v Lwowa, da bi sestavili seznam premičnin, da bi jih odnesli. Ljudje so obkolili samostan in so hoteli boljševike linčati. Posredovanje sestra je rešilo kmetje, ki so pustili samostan nedotaknjen. V Rohatynu so hoteli iti rdeči vojaki v zvonic cerkve, da bi natavljali uro po moskovskem času. Prebivalci so mislili, da mislijo zapreti cerkev in so vojakom tako grozili, da jih je rešilo šele posredovanje župnika.

Po takih primerih neuspehov so komunisti zamenjali taktiko in so začeli indirektno boj proti veri. Da bi onemogočili vzdrževanje cerkve, so naložili prekomerne davke. Samo po težkih žrtvah je prebivalstvo moglo cerkve vzdrževati. V Zbarzu so boljševiki najprej naložili davek cerkvi v znesku 14.000 rubljev, potem so ga povečali na 40.000 rubljev.

Če so hoteli zapreti kako cerkev, so sovjetske oblasti zvrnile krivdo na krajevne oblasti. Krajevne oblasti so sestavljali komunistični in celo zločinski elementi. Pa so se vendar celo te oblasti bale prevzeti odgovornost, da bi za-

prie cerkve. V nekaterih primerih so oblasti izvršile glasovanje med prebivalstvom s popolnoma negativnim uspehom zanje. V dveh vaseh v okrajn Borazownu so prebivalci vkljub zelo močni propagandi odločno zavrnil, da bi se zaprila pravoslavna cerkev.

Boljševiki zapirajo cerkve in se bolj fadde rektno borijo proti duhovnikom. Res je, da je bilo tudi pod sovjetsko zasedbo nekaj primerov izгона in zaporov duhovnikov. V Kolomyji so zaprli duhovnika Dallingerja, ki se je ustavljal, da bi pregnali 80 let stare matere. Pogosto silijo tudi duhovnike, da morajo delati kakor navadni delavci. Odvzeti niso le možnosti vzdrževanja duhovnikov. V Stanislawu živi škof Cieszyński in njegov pomočnik škof izključno od darov, ki jih prinašajo verniki. Splošno so duhovniki prisiljeni zapustiti župnišča in stanovati privatno. Včasih jim nasloži desetkrat večje davke kakor so jih plačevali prej, kar se je zgodilo n. pr. v Salsztanu.

Da preprečijo vrago duhovniškega naravščaja, so boljševiki zaprli rimsko- in grško-katoliška semenišča, kakor tudi pravoslavne Bogoslovce so odvledli v izgnanstvo, razen onih, ki se jim je posrečilo se poskriti. Položaj redovnega klara je še bolj rozen, ker so samostani konfiscirani. Predvsem škofirajo ženske samostane. Ti samostani dobivajo komunistične komisarije, po večini Judje. Ti ovirajo normalno delo samostanov z zlobnimi šikanami, kakor n. pr. pri karmeličanskah v Lwowa.

Boljševiki so vzeli vsako pravno veljavo vsem cerkvenim dejanjem. Meseca aprila so ukazali, da morajo do 3. maja vsi cerkveni uradi brez razlike bogoslužja in obreda oddati matične knjige pristojnim sovjetskim pisarnam rojstne, poročne in mrliške knjige. Verniki morajo predložiti istim pisarnam svoje rojstne, poročne in druge listine, ki so jih prej izdale cerkvene oblasti. (Nadaljevanje prih.)

Tripolis, glavno mesto italijanske kolenije v Severni Afriki, ki jo resno ogrožajo Angleži

Angleži nakladajo bombe v letala

reški prekop budno pazi angleška vojska. Spomenik angleške moči ob Sueškem prekopu

Ogrski državni poglavar, regent Horthy, ki je bil že prej za prijateljstvo z Jugoslavijo

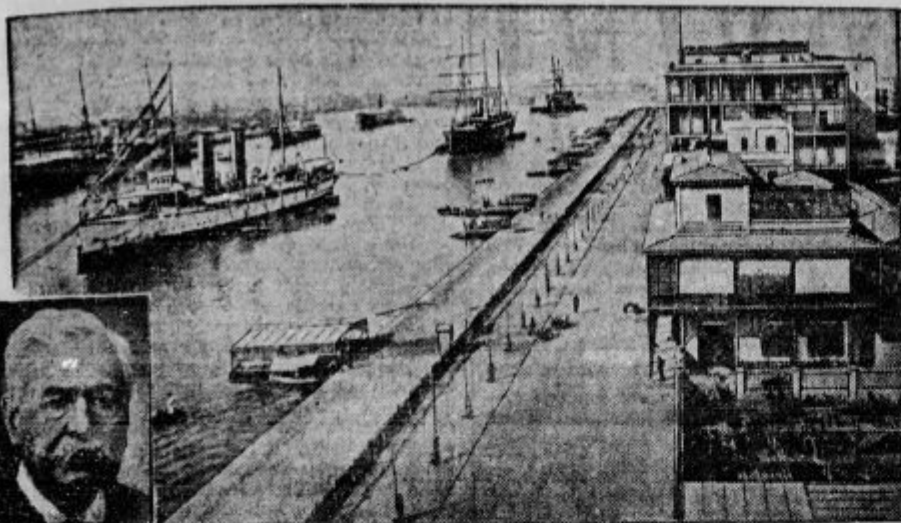

Flandin, ki je stopil na Lavalovo mesto v francoski vladi

Madžarski zunanji minister grof Csaky (izg. Csaky)

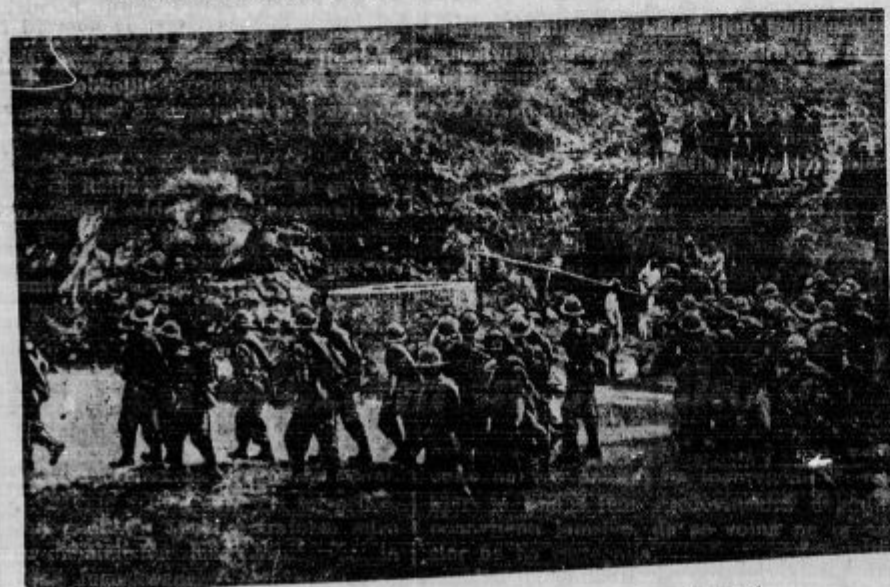
Naročite takoj »Bogoljuba«!

Sueški prekop, med Azijo in Afriko, koder pelje najkrajša pot v angleško Indijo. — Spodaj: graditelj prekopa Francos Lesseps

Orožarna v Sheffieldu- angleškem mestu, ki ga Nemci z letali napadajo

Nemški vojaki grede na pomoč Italijanski vojski v Afriki /

Kitajec Vantincej, ki so ga Japonci postavili za predsednika v sosednjih krajih Kitajsko

Kairo, glavno mesto Egipta, kamor so hoteli Italijani prodreti

PO DOMOVINI

Iz raznih krajev

Kresnice. Letošnja prazgodnja zima je zalotila večino ljudi docela nepripravljenih. Mnogo primanjkuje drv, kakor tudi potrebnega nastila. Zaposlelost delavstva, ki je bila preko leta prav zadovoljiva, se je v tem mesecu precej zmanjšala. Najprej je šolska mladina odpušila sezonske delavce, pa tudi Birolifjeve apnenice, ki so imelo preko telega leta dovolj naročil, so sedaj nekoliko omejile delo, tako da bo tudi tu nekaj delavcev ob zaslužek. Naročniki »Domoljuba« blagovodite obnoviti pravočasno naročnino, saj smo lahko zadovoljni, ko se vse draži, pa bo »Domoljub« prihajal še zmerom za staro ceno vsak teden v naše domove. — Društveno življenje se je kar lepo razvilo. Najbolj delaven je dramatični odsek pod vodstvom g. bol. upravitelja Tometa. — V nedeljo, 22. decembra ob 8 uri vabijo igralci v Gasniški dom, kjer nam bodo pokazali dramo »Stirje poročnik«. Priidite, ne bo vam žal!

Domžale. V ikočem šolskem letu se je na pobudo ministrstva za prosveto in predhodne ankete ustanovila na tukajšnji državni ljudski šoli šolska kuhinja, za katere dobivajo v prvi vrsti revni, potem pa tudi iz zdravstvenih razlogov potrebni šolski otroci med glavnina odmoroma dopolnilno odnošno popoldne čašo toplega mleka in mal hlebeček kruha. S to akcijo se skuša vsaj delno omiliti težke socialne prilike, v katerih živi marsikatera družina v Domžalah. Prav ti bilo, ko bi se vse šolski mladini moglo nuditi ta pribojšek, vendar to za enkrat ni mogoče, ker ni sredstev za to. Učiteljsko, ki je to akcijo začelo in tudi izvedlo, je zbralo pri spodaj navedenih tvrđkah primerna sredstva, da se akcija še vrši. V dolžnost si štejem, da se javno zahvalim veličinosti in umevanju darovalcev za ta namen. Darovali so: Tvrđke: Bonač, Ljubljana, 1000 din, Indoplata, Jarše 1000 din, Babovec, milin, Studa 100 din, Bertonec, Domžale, 50 din, Marx, Domžale, 200 din, P. Majdiš, Vir, 100 kg moke, Kuralt, Domžale, 50 kg moke, Universalna, Domžale, 300 din, Tardiš, Domžale, 50 din, Zorn, Domžale, 200 din, Sebita, Domžale, 100 din, Kocijančič, Domžale, 200 din, Medta, Dom-

žale, 1000 kg krompirja, Voik, Domžale, 200 din; Neimovan 300 din; dr. Kremžar, Domžale, 200 din; dr. Pintar, Domžale, 100 din; Prosvetno društvo Domžale, 200 din; Hranilnica in posojilnica 2000 din, Harmonikarji PJS Domžale 500 din. Vse, kar ste storili dobrega s temi darovi, naj vam obilo poplača Vsemogočni, kakor tudi veselje onih, ki so vaše dobroto deležni. Iskrena hvala vsem. — Šolski upravitelj: Koman.

Retate pri Škloji Laki. Prosvetno društvo je priredilo lepo uspeli Miklavjev večer. Kljub hudi krizi se je Miklavj z darovi kar dobro odrezal.

Vsem naročnikom »Slovenčevega koledarja«!

Na številna pismena vprašanja sporočamo: »Slovenčev koledar« smo pričeli s tem tednom razpošiljati. Vsi, ki so ga plačali, ga prejmejo gotovo do konca decembra. Ker pa daje tako razpošiljanje mnoge pošle, prosimo cenj. naročnike, da malo potrpije. Nobenega ne bomo prezrili!

Uprava »Slovenčevega koledarja«

— Gnusen napad na g. svetnika Meršola, našega bivšega župnika, je tudi pri nas globoko odjeknil. Vsak pošten človek mora tako podlo dejanje obsoditi, mi pa še prav posebno, saj je g. svetnik 30 let bival med nami in dobro poznano njegovo darežljivost in ljubezen. G. svetniku želimo ekoranjnjega ob. jvanja, da bi še dolgo užival svoj zasluženi pokoj. Podli slovinci pa zaslužijo ostro tazen. — V 83. letu starosti je umrla globoko žalovana in delavna mati Mita Jankič iz Metke. Naj počiva v miru! — Farna cerkev je kuglila od gostilničarja Prelesnika znamenje ob glavni cesti za 3.500 din.

— Tako je ta zadeva vendar enkrat urejena in se ni treba bati, da bi se znamenje podrla, kar je prišlo v prave roke. — V torek, 10. decembra se je začel trimesečni gospodinjaki tečaj, katerega obiskuje 16 deklet. — Tečaj se vrši v novi šoli. — Šolska mladina bo priredila v nedeljo, 22. decembra ob 3 popoldne v Društvenem domu lepo točnico. Prijatelji mladine iskreno vabljene. Novo leto se bliža in s tem za obnovitev naročnine našega časopisa, Zavedajmo se važnosti tiska in ostajmo zvesti katoliškim listom. — Vesel bolet in srečno novo leto želi vsem skupaj dopisnik.

Heč! Leto gre h koncu, vabimo vse naročnike »Domoljuba« in drugih katoliških listov, da mu ostanejo zvesti tudi v bodoče. Zeleti bi bilo, da bi ga naročile še one družine, ki ga doslej še niso imele. »Domoljub« bi moral imeti vsako družino v župniji. »Domoljub« prinaša vsak teden dve strani zanimivih slik in ima novice iz vseh krajev. Vsak naročnik je tudi zavarovan za 1000 dinarjev v slučaju, da mu pogori stanovanjska hiša. Za kmečko ljudstvo je »Domoljub« res eden najboljših listov. Kateri zmorete, naročite »Slovenec« ali »Slovenski dom«, ki prinašata vedno sveže novice in boste o vseh dnevnih novicah obveščeni, ker je v sedanjih časih mnogo važnih in zanimivih novic. Naročnino za »Slovenec«, »Domoljub« in »Slovenski dom« in »Bogoljub« lahko plačate pri zastopniku K. H. v Sp. Hotelu št. 10. — Fantovski odsek in Dekliški krožek sta prišla z rednimi sestanki, ki jih imata vsak teden. Z veseljem prihaja na stanke naš gospod župnik Kljun Ivan, ki nam stalno predava. Mi se mu najpristojno zahvaljujemo za vso naklonjenost, ki nam jo nudi v naši organizaciji.

Smartne pri Litlji. Kar verjeti ni mogoče, da je umrl naš veliki voditelj dr. Korošec. Ko je prišla vest, so ljudje kar obstajali. — Na praznik sv. Stefana bo imela Kmečka zveza po prvi sv. maši v Zadrtnem domu svoj letni občni zbor. Priidite vsi člani, modje, fantje in dekleta, pa tudi žene lahko prideta, ker bomo poleg dnevnega reda, počastili tudi spomin našega velikega moža dr. Korošca.

Radeče. Tukajšnja občina je dobila 10.000 kg koruze, katero je razprodala svojim občanom po lastni ceni, t. j. 3 din za kilogram. Zaradi povprečevanja po koruzi, bo morala občina najbrž dobiti še en vagon koruze, ako bo hotela vsem rešektorom ustreči. — Vlak je podri pritelil leden ob. ob. vsaki poti večje število krasnih rogov in delovni odkril strelhi dvema kolesoma, ter lastniku — ž. sestram sv. Vincencija — po-

mbarski:

OČIM

Povest iz domačega življenja.

Splošno se menili, da je Marica neki silno bogata. Vila, katero je posedovala, je vredna lepe tisočake. Zdal se je odpeljala v mesto, da jo bo prodala. Brajdeljevo kočjo pa namerava podreti do tal in sezidati lepo novo hišo.

»Toda ne bo v Orelju več nobene bajte,« vo se ponasli vaščani. »In nobene slumate strehe. Same lične bele hiše bodo spricevale, ta je v vasi napredek in blagostanje.«

»Pa da Marica ni počakala avatbele Temu so se sosedje najbolj čudili. Ali se je izognila nalašč ali pa ji ni za hrupno veselico.«

Vse skupaj je jezilo, ker niso bili vrbljeni na svatbo. Udarjen je bil njihov ponos, ker jih niso marali v družbo. Sklenili so, da bodo tisti dan najeli godca in priredili veselico pri Andrejšku. Tako jim je velela užaljena čast, ki ni prinesla ponižanja.

Iz mesta se je vrnila Marica kmalu po bratovi poroki. Nastanila se je goma v posebni sobici do tedaj, dokler ne bo sezidana hiša, ki so jo že gradili. Prispeli se težki vozovi z razkošno opravo, ki jo je vzela s seboj iz mesta, ko je prodala vilo. Toliko jo je bilo, le so jo komaj spravili po streho.

Sosedje so Marico gledali po strani. Nekateri zaradi bogastva in pa, ker je prišla spet na kmeto. Očitati so ji, da se je sprla s pametjo; pridržala naj bi si bila kmetijo, Ivana za poročila na Brajdeljevo. Seveda se ga je usmili; kdo ve, kaj so ji vse obljubili! Iva-lečnosti pa ne bo imela zaradi tega. Breznik a Ivan nista rojena pod tako zvezdo. Se počela se bo — tolikokrat, kolikor ima las na

glavi. Tedaj bo občutila, da je človek, ki je predober, podoben oslu.

Za take opazke se Marica ni zmenila. Zadovalja s tem, za kar se je odločila. Je urenila svoj novi dom in pritegnila k sebi mater, očim pa je ostal doma pri sinu. Ivan je dal očetu vso veljavo, kadar je bilo treba odločiti pri gospodarstvu. Pa tudi mlado gospodinjstvo se starih ni mogel pričakovati. Pravega zagovajstva pa le ni bilo v njegovni srcu.

Najprej so je oglasilo kesanje, zakaj je oddal posestvo. Očital si je plašljivost, ki ga je privedla do tega koraka. Zbal se je stroškov in pa kazni, ako bi bil ovaden zaradi krivde. Ustrašil se je Poldetovih groženj in njegovega maščevanja. Ako ima človek slabo vest, trepetja pred vaško senco.

Za kesanjem je sledilo spoznanje. Nevarnost je izginila, temnih oblakov ni več nad njegovo glavo. Vse, kar ga je strašilo, je priteklo gladko brez kakih hudih posledic. Ostala je edinota zavest, da je storil napako. Odslej ni več gospodar, marveč užitek in tega ne more več spremeniti. Ni ga pripomočka, ki bi mu nadomestil, kar je nepremišljeno zavrgel.

Dokler je trajala nevarnost, je bilo njegovo mnenje povsem drugačno. Samo kako bi rešil imetje, vse drugo mu je bilo brez pomena. Toda zdaj je varen in prepričan, da se mu ne more nič zgoditi. Polde je pod ključem za dolgo leta. Ako ga ni izdal pri zasliševanju, mu tudi pozneje ne bo mogel škodovati.

V takem sklepanju in ugibanju se je bližal novim dogodkom. Prispelo je pismo v uradnem ovitku, ko se je mož najmanj nadejal. Ves se je tresel, ko ga je oopri in prečital. »Vabimo vas, da se takej zglasite pri deželnem sodišču zaradi neke važne zadeve,« se je glasila kratka vsebina.

Kakor kip je stal Breznik sredi sobe. V trepetajoči desnici je držal list; počasi ga je sukal in obračal, kje bi se našel kako pri-

pombo. Obraz mu je bil bleđ, pred očmi mu je meglica.

»Brajdel me je ovdil...« je znelutl groz. Kaj drugega ni mogel pričakovati.

Ivan je opazil, da je oče po prejemu pisma rekel prepaden. Vprašal ga je, ali je prejel kako neprijetno poročilo.

»Pred sodišče me vabijo,« mu je prišel v odgovor.

Tudi Ivan je osupnil. »Kaj bi neki moralo biti? Krivice nisimo nikomur storili. Če bi bilo spet kaj zaradi Poldeta...« si je domislil čez nekaj časa.

»Iti bo treba, naj bo, kar boče,« je vzdihnil starih, vdan v usodo.

»Pa zdaj v mrzno,« — Bilo je že pozno v jeseni. Ivan se je bal za očeta, da bi se ne prehladil. »Konja bom napregel ter vas zapehjal v trg na postajo.«

»Kdo mi bo povrnil stroške za vlak?« je tarnal Breznik, ki mu je bilo škoda vsakega beliča.

»Potnino zahtevajte,« ga je opomnila snaha. Kot hči prebrisane krčmarja je bila v takih zadevah dobro poučena.

»Hm, potnino,« je oavrnil Breznik. »Najbrž mi jo že pripravljajo...« je mislil sam pri sebi. V duhu je videl pred seboj zatožno klop in resne obraze strogih sodnikov.

Zjutraj ko je odhajal od doma, je brila ostru burja. Ledena sapa ga je oblivala kakor vodni curek. Stisnil se je na voz in ogrnil s kocem.

»Zvečer bom prišel po vas,« mu je rekel Ivan, ko sta prispela na postajo.

»Ni treba,« je odklonil, ker ni vedel, doklej se bo zamudil.

»Pa sročno in pazite, da se vam kaj primeri!«

Vlak je bil že pripravljen, hitro je bilo treba vstopiti. Sprevedniki so si že dajali znamenja in zapirali vrata.

veržili s svojo razdiralno silo gmočno škodo. — Kakor povsod drugod so tudi naši fantje in dekleta, t. j. FO in DK slovesno praznovali največji jugoslovanski narodni praznik: Dan zedinjenja! — V četrtak pa je obiskal v novi dvorani Prosvetnega doma naše malečke sv. Miklavž in jih prav ljubečo obdaroval. Odrasle pa je obdaril v nedeljo popoldne po igri: »Dva gospoda in en sluga«. — Ravnateljstvo pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani, je razpisala natečaj za nasadbo mesta seljskega pismonoše pri tukajšnjem poštnem uradu. Prošnje se morajo vložiti do 30. decembra pri radeški poštni upravi, kjer so na vpogled tudi podrobna pogoja.

d Vigred, šenski list, izhaja mesečno. Letna naročnina 30 din. Za nabiralateljce novih naročnic so razpisane lepe nagrade: v gotovini 150 din, blago za obleke, šifon, dežnik itd. — Nagrade se ne žrebajo. Zato lahko dobi nagrado vsakdo, ki pogoje izpolni, t. j., da je za nove naročnice poravnana celoletna naročnina do 31. marca 1941. Naroča se pri upravi Vigredi, Pražakova ul. 8.

Preserje. Na praznik, dne 8. decembra, smo v Prosvetnem domu videli lepo igro »Po trnjo do cvetlice«: a igranjem in vodstvom igre so bili vsi zadovoljni; tudi nova peč, domače delo, je kar dobro razgrela dvorano. — Glavna priprava vse fare pa velja novi sv. maši, ki jo bo v naši župni cerkvi opravil g. Sveté Jernej v nedeljo, dne 20. decembra ob 10. Ze dolgo ni župnika doživela te odlike; zato bo zdaj toliko večje veselje. Oposoda novomašnika bomo sprejeli v nedeljo, dne 22. decembra popoldne. Ob njegovem prihodu mu vsa župnija kileže iz srca: »Novi mašnik bodi pozdravljen!«

Bele vode. Praznik Brezmadežne smo tudi pri nas prav lepo proslavili. Članice Dekliškega krožka so pripravile igro »Žena s srcem«. Igrale so jo zelo lepo. Po igri nas je obiskal sv. Miklavž. Imel je zvrhan koš daril, katere je razdelil otrokom ter članom FO in članicam DK. — Za sveti večer nam Prosvetno društvo pripravlja lepo božično igro: Trije kralji. Začetek bo ob poldesetih. Pridite pravčasno.

Zagorje. Vest o nenadni smrti našega voditelja dr. Korpčiča je zadelo tudi pri nas vse brez razlike, saj je bil Zagorju po svoji naklonjenosti in darežljivosti še posebno oče. FO je že svoj redni sestanek v soboto porabil za žalno svečanost za

nepozabnim voditeljem, v nedeljo zjutraj je imela Krajevna kmetijska zveza napovedan svoj redni občni zbor, namesto katerega so jo vršila žalna komemoracija, ob devetih pa je bila sklicana žalna seja naše občine. — V torek, 17. decembra je praznoval v Ameriki svoj zlatomašniški jubilej naš rojak, ameriški frančiškan p. Benigen Snol. — Na Stefanovo bo v naši dolini novomašna slovesnost. Novo mašo bo zapel sin rudniškega poduradnika g. Janez Križaj. Ko se veselimo s njim, mu želimo, da bi Bog njegovo duhovniško pot obdaril s delom polnim blagoslova božjega zanj in za ljudi, med katerimi bo deloval.

St. Jernej na Dolenjskem. Smrt nam je ugrabila mladega moža, Frančiška Alojzija z Dol. Starevasi. Bil je star lete 45 let. Bil je priljubljen med vsomi farani. Bil je vedno vesel in zabaven. Na zunaj je bil pravi orjak in nihče ne bi mislil, da je bil tako slabega zdravja. Rajni je bil v mladosti navdušen Orel, član Prosvetnega društva in član godbe. Bil je dober družinski oče, ki je svoje otroke — 8 po številu — vzgajal v pravem krščanskem duhu. Kako zelo so ljubili otroci rjega, se je lepo pokazalo v boleznih. Zares ganljivo je bilo, kako so otročki molili, da bi atek ozdravel. Toda Bog je hotel drugače in morali so se posloviti od ljubelega očeta. Smrt je za družino hud udarec, a so ga vsi vdano v božjo voljo sprejeli. Živeli bodo, kot jih je oče učil, pa mu bodo tako postavili trajen spomenik Bog bodi rajnemu milostni sodnik, družini pa izrekamo sožalje.

St. Jarij pod Kumom. Prosvetno društvo v St. Juriju pod Kumom bo priredilo na Stefanovo, 26. decembra, po 10. sv. maši, štiridejanko »Dom«. Igra je učinkovita, vzela iz kmečkega življenja, ter je povsod zelo veliko odobravanje. Pridite pogledat tudi iz sosednjih župnij.

Bresavica pri Ljubljani. Pri nas je oživelo društveno življenje. Zadnje nedeljo nam je g. inž. Mastenak s pomočjo filma nazorno pokazal izdelovanje krompirja. Zeleli bi le, da bi bila drugič udeležba večja pri takih poučnih prireditvah. — V nedeljo, 22. decembra, po litanih nam bo biva-

ši narodni poslanec g. Smeru povedal marsikaj zanimivega o komunizmu. Predavanje bodo pojasnjevale številne skopične slike. Na to predavanje vlijudno vabimo vse, ki jih to vprašanje v današnjih težkih časih zanima!

Naznanila

n Prekajša. G. Petru Albertu, posestniku v vasi Kamnik, pošta Preserje pri Ljubljani, sta bila v mesecu juliju letošnjega leta ukradena dva vola in sicer je bil eden tigraste barve, drugi pa rjave barve ter triletna telica sive barve v skupni vrednosti 12.000 din. Če bi morda kdo kaj vedel povedati, kam je izginila živina, naj blagovolj javiti zgoraj omenjenemu posestniku. Najditelj bo prejel nagrado v znesku 1000 din.

n Od doma je pobegnil 13 let stari Peve Henrik iz Kamnega vrha, občina Primskovo pri Litiji. Fant je srednje postave, oblečen v calgaste hlače in ima na sebi zeleno-rižast povrtnik. Če bi morda kdo vedel za njega, naj blagovolj javiti najbližnji orožniški postaji ali pa njegovemu očetu Alojziju Pevec, Kamni vrh 3, pošta Smarino pri Litiji. Fant se najbrže potepa nekje na Dolenjskem od Ljubljane do Novega mesta.

n Burka za predpust so »Butalci«. Pošiljat Kušar Tone, Reteče 20, p. Skofja Loka.

n Zveza dekliških krožkov opozarja krožke naj pohite z razpečevanjem »Koledarčka slov. dekleta« in naj denar čimprej nakažejo. Ako bi kateremu krožku morebiti kaj koledarčkov ostalo, naj jih vrne do 22. decembra. Poznejši vrnitve ne moremo sprejeti. ZDK Maribor.

n Cerkije na Gorenjskem. Lepo dekliško igro »Izgubljeni Martec« bo vprizorilo Prosvetno društvo v nedeljo 22. decembra ob pol 4 popoldne v Ljudskem domu. K udeležbi najlepše vabljeni!

n Fantovski odsek v Hraščju pri Kranju naznanja, da bo vojna drama »Konjeniška patrola« igrana v nedeljo, 22. decembra ob 3 popoldne v društvenem domu v Hraščju. — Na sveti večer, 24. decembra ob 9 pa bodo člani in članice dramskega oddelka priredili lep sveti večer v društvu. Na sporedu je igra »Božični prazniki sirotec« in božične pesmi Fridite, da skupno pričakamo polnočnice. — Na dan sv. Stefana, 26. decembra ob 3 popoldne pa bodo člani FO iz Hraščja ponovili vojno dramo »Konjeniška patrola« v domu Prosvetnega društva v Olševku. — Na vse prireditve vlijudno vabimo vse naše prijatelje.

Duševo potrt in telesno utrujen se je Breznik ustavil pred palačo deželnega sodišča. Spredaj pročelje z umetnimi okraski, visoka okna in izglajeni robovi; zadaj pa raskavo zidovje — kraj, kjer se neha svoboda.

»Vstopiti bo treba, se je stresel, že ob sami misli. Pa se je le opogumil in odprl vrata. Vratarju, ki je stal v veži, je pokazal listič. Takoj mu je priiskrbel spremeljevalca, starejšega jetniškega paznika, kakor ga je sodil po obleki. Zavila sta po mračnem hodniku navzgor proti jetniški pisarni.

Uradnik za veliko podolgovato mizo ga je sprejel precej prijazno. V naglici je prečital listič in premeril prisleca od nog do glave. »Vi ste tedaj Breznik iz Orehja? Ali poznate nekega Brajdeža Leopolda, našega jetnika?«

»Poznam,« je prikimal in po telesu ga je spreletela groza.

»Pa v kaki zvezi ste vi s tem človekom?« Pogumno, kolikor se je delo, mu je pojasnil: »Brajdež je moj sosed. Slabo življenje ga je privedlo na kriva pota. Zaprt je zaradi tega, ker je napadel in oropal mojega sina.«

Podatki so se ujemali z zapiski, ki so bili razgrajeni pred uradnikom na mizi. »Zdaj je bolan ter bo najbrž izhiral. Izrazil je željo, da bi se rad govoril z vami. Bajje vam ima povedati nekaj važnega, zato smo vas pozvali.«

»Toda ne bo hudega! Mož bi bil najrajši poskočil od veselja. Noge mi niso bile več utrujene, tudi poteze njegovega obraza so se spremenile.«

Jetniška bolnišnica je bila zgoraj v poslednjem nadstropju. Premeriti je bilo treba celotno vrsto stopnic, tako gladkih kot bi bile pokrite z ledom. Čim višje so se dvigale, tem svetleje je bilo po hodnikih. »Bolnišnica«, je bilo zapisano z debelimi črkami nad vrati. Paznik je obstal in pozvonil.

Bolniška soba je bila snažna, svetla in prostorna. Ob straneh železne postelje s pre-

prosto, toda čisto oedejo. V kotu zraven vhoda omara s steklenimi vrati za zdravila. Na mizi sredi sobe vrč z vodo, okrog pa klopi — predmeti, ki so tvorili vso opremo.

Postelje so bile po večini prazne. V kotu ob zastrtem oknu je ležal bolnik, bled in z udrtim obrazom. »Tukaj!« je rekel paznik in pokazal z roko. Na deščici nad zglavjem je bilo zapisano »Brajdež«.

»Moj Bog, Poldek!« se ga je ustrašil Breznik. »Jetika,« je pripomnil paznik. »Skoraj bo rešen.«

»Ali je mogoče?« Breznik je pozabil vse, kar je bilo med njima. Ob smrti mora nehati sovraštvo.

Bolnik je odprl oči in pogledal okrog sebe. »Ali ste vi, oče?« Glas mu je bil slaboten. Z muko je spravil roko izpod odeje, a ni imel toliko moči, da bi jo bil dvignil v pozdravilo.

»Slab si, Poldek!« mu je rekel, ko se je dotaknil njegove desnice. Vela je bila in bleda; slednja žilica se je poznala.

»Saj ni čudno — takšno življenje — čemu bi vam pravil...« se mu je trgala beseda.

»Oh, pa v najlepših letih!« je mloval izgubljenca.

»Vse je pri kraju... Ali mi morete opustiti?«

»Odpustim, ako ti je res žal, kar si mi storil.«

Prikimal je in rekel šepetaje: »Tudi Ivan naj pozabi. Sam vrag me je premotil...« Na obrazu se mu je razodevalo kesanje.

»Pa z Bogom poravnajta,« ga je opomnil v skrbi za njegovo dušo. »Ali si se že spovedal?«

»Včeraj so ga prevedli,« je odgovoril paznik za jetnika. »Sam je prošil za gospoda.«

»Oče!« Bolnik je imel še nekaj na srcu. Toda posilil ga je kašelj, suh in votel kakor odmev iz sode. Ko mu je odleglo, je nadaljeval prav tiho: »Denar, ki sem ga izmaknil Ivanu, je skrit v deblu nekega starega drevesa kakih

sto korakov od tiste čebele bukke, kjer je bil napad izvršen. Sodnikom tega nisem povedal, a pri spovedi sem obljubil, da bom popravil škodo in držim besedo.«

»Nekaj vesti pa le še ima,« je pazniku ugajalo priznanje. Vprašal ga je, ali je že vse povedal. »Čas poteka,« je pogledal na uro.

Jetnik je otožno-proseče pogledal Breznika. »Oče, molite zame! In sosedom povejte, da obžalujem storjeno krivico. — Kaj pa Kuštrin?« se je spomnil svojega nekdajnjega tovariša.

»Kuštrina ni več. Mrivega so našli v hlevu pri Andreju.«

»Milost njegovi duši!« Poldek se je poslovil in utihnil.

Breznik je odšel iz jetnišnice z lahкими koraki. Hitel je na postajo, da bi se odpeljal s prvim vlakom. Niso ga mikale izločbe, nobena stvar ga ni zadrževala. Njegove misli so bile že doma v gozdu ob tistem votlem drevesu. Tam so iskale denar — za priboljšek na stara leta.

Ko je stopil z vlaka na postaji, se je že mračilo. Ivana ni bilo z vozom, ker mu tega ni naročil. Kdo pa je vedel, da bo tako hitro opravi!

Burja, ki se je že poigravala s prvimi snežinkami, mu je žvižgala v ušesa, naj si najame voznika. Res je na vozu mrzlo, toda hitro bo doma; hoja pa bo trajala dolge ure.

Tako si je mislil in mešal drobšč v hlačenem žepu. »Škoda ga je!« Zavezal si je ušesa z ruto ter se odločil za potovanje.

Domov se je vrnil ves premražen. Najprej je bilo treba razložiti, zakaj so ga klicali in kako je opravil. Poldek je na smrtni postelji. Spravil se je z Bogom, pa tudi njega in Ivana je prosil odpuščenja. Denar je skrit v votlini nekega drevesa, ki mu ga je natančno označil.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

Kmečki stan je zgubil očeta

V preprosti kmečki hiši rojen, je rajni fr. Anton Korošec vedno in povsod imel odprto srce in roko za težave slovenskega sveta. Vedel je, da je kmečka družina zibelka narodove telesne in duhovne moči, nala slovenska vas pa neusahljiv studenec slovenske gospodarske in kulturne sile. Zato ni čudno, da je njegovo prvo javno delo veljalo kmečki hiši in kmečkemu človeku. V tistih časih je bilo še prav posebno odločilne važnosti, da se otme pred navalom tuje kulturne, gospodarske in politične premoči slovensko podeželsko ljudstvo.

Veliki pokojnik je v usodnem trenutku prišel tam, kjer je bilo najbolj potrebno. Kmečkemu človeku je bilo treba dobrih, narodno odločnih časopisov, da bi se utonil v poplavi tujčeve propagande. Zato je dr. A. Korošec prišel za pero in postal vodnik slovenskega časopisa na bivšem štajerskem. Naš doma, ki ga je prav za prebivalce po kmečkih domačijah ustanovil in urejal, je postal glavnik kmečkega in narodnega preporoda.

Toda napisana beseda mu je bila premalo. V srcu mu je gorel živ ogenj ljubezni do kmečkega ljudstva, ki mu ni dal miru, dokler ni s svojimi sodelavci začel zbirati kmečkih množic v organizirano skupnost, da se na čelu najbolj pomoči potrebnih bojuje za njihove pravice — za staro pravdo našega kmečkega stanu. Zbral je slovenske kmečke vrste v politično organizacijo, ki jo je krstil za »Slovensko kmečko zvezo«. S praporom, na katerem je bila napisana slovenska kmečka skupnost, je stopil v politiko poznejši narodni buditelj in voditelj ter največji politični mož, kar jih je rodila slovenska kmečka sni. Kmečki stan mu je bil takrat in mu je ostal do zadnjega diha oni prevažni temelj, na katerem je gradil vse svoje velike načrte za osvobodjenje svojega naroda in ustanovitev svobodne države Jugoslavije, v zadnjem času pa prerod vsega naroda in obnovo skupne domovine.

Najzlahnejše, kar narod premore, je pa naš rajni velikan videl v kmečki mladini. Njegova bistra razsodnost mu je velela, naj začne svoje veliko delo na graditvi narodove bodočnosti s kmečko mladino. Nik ni pomišljal. S svojimi prijatelji je zagrabil za delo

in po zeleni južni Štajerski so začele svoje pomembno delo mladeniške in dekliške zveze, ki so v kratkem času spremenile dotadanje mrtvilo po deželi v živo in plodono delavnost, ki se je hitro pokazala na vseh koncih in krajih. Te mladeniške in dekliške zveze so bile znanilke novega rodu, narodne svobode in samozvesti.

Tudi še pozneje, ko mu je Previdnost namenila mesto voditelja vsega naroda, na kmečki stan ni nikdar pozabil. Vedno se je živo zanimal za skrbi in težave kmečkega človeka in mu z vso močjo pomagal, kolikor je le mogel. Našteli bi lahko cele listanje za kmeta koristnih odredb in zakonov, pri katerih je sodeloval s svojimi političnimi prijatelji; koliko je pa s svojim modrim vplivom bučnega prepričal — tega naš kmet ne bo nikdar zvedel.

Svoje izredno ljubezen do kmečkih ljudi je pokazal ponovno, ko se je kot naslednica njegove štajerske Kmečke zveze po hudih dneh diktature ustanovila nova, napolitična, zato pa stanovsko osnovana današnja Kmečka zveza. Če je le mogel, je prihitel med kmečke ljudi. Videli smo ga na našem velikem taboru na Brezjah l. 1938, kjer se je — slavljen kot voditelj celokupnega slovenskega naroda — najbolje počutil med kmečkimi množicami, ko jim je ves navdušen govoril. Botroval je praporu Kmečke zveze in je bil ponosen na to. Ko je imela Kmečka zveza občne zbornice, je ponovno prišel med svoje kmečko ljudstvo in se veselil z njim njegove kmečke zavedenosti in ponosa ter ga bodril k slogi in skupnemu delu za blagor kralje in domovine.

Tak je bil veliki državnik in politik svetovnega slovesa — do svojega ljubega kmečkega človeka. Veliko je kmečki stan zgubil z njim — kakor bi družini umrl skrbni in dobri oče.

Ko objokujemo njegovo prezgodnjo smrt, je živa v srcih kmečki ljudi ena sama odločna misel: Kmečka stanovska skupnost, ki jo je rajni naš voditelj dr. Anton Korošec začel variti pred 40 leti, je naše geslo za bodočnost. Naš vodnik je mrtav, ideja njegove kmečke zveze pa bo živeła, dokler bo živel slovenski kmet in njegova mladina, ki jo bo prenašala iz roda v roči

Nasprotni tisk o dr. Korošcu

Mariborski »Večernik« je v soboto prišel na prvi strani članek svojega direktorja Adolfa Ribnikarja in piše v njem med drugim:

»Njegovo največje in za slovenski narod najzaslužnejše življenjsko delo je boj Jugoslovanov za državno samostojnost. Za formalno vodstvo te borbe niti pred smrtjo dr. Korošca niti po njegovi smrti nikogar ni bilo med avstrijskimi Jugoslovani sposobnejšega in spretnjšega. Bili so to najidealnejši časi slovenskega naroda.

Coprav je dr. Korošec od prevrata dalje kot predsednik SLS zastopal predvsem interese svoje stranke, vendar se je tudi v Jugoslaviji razvil v državnika velikega formata.

Navzlic gnusobam strankarskega boja v Sloveniji je ostal dr. Korošec neomajan jugoslovanski patriot, ki je vedno bil državi v pomoč, kadar ga je klicala in kadar je bil pripravljen, da ji lahko pomaga.

Stoječ na stališču narodnega sporazuma med Srbi in Hrvati ter Slovenci se je vedno zavedal, da so vitalni interesi Slovencev za vedno zavarovani samo v zedinjeni in edinstveni Jugoslaviji.

Sedanjost, žal, ne more dela dr. Korošca in njegovih zaslug za narod in državo pravilno oceniti, ker je za nepristransko in objektivno ugotovitve in ocenitve poklicana zgodovina. Prepričani pa smo, da bo stalo v zgodovini Jugoslavije in še posebej v zgodovini Slo-

vencev ime dr. Korošca trajno med najzaslužnejšimi voditelji naroda.

»Slovenski narode zaključuje svoje prvo poročilo o smrti dr. Korošca z naslednjimi besedami:

»To je kratek obris zunanjega življenja in dela velikega pokojnika politika. Z njegovo smrtjo ni izgubil le njegov lastni tabor svojega voditelja, temveč tudi ostala Slovenija in vsa Jugoslavija enega svojih velikih moči. Bodi mu ohranjen trajen, časten spomin!«

Sožalje dr. Kramerja

Dr. Albert Kramer je izrazil senatorju dr. F. Kulovcu svoje sožalje z naslednjimi besedami:

»Globoko pretresen iskreno žalujem s Vami za velikim sinom našega naroda.

Dr. Albert Kramer.

Hrvatje o dr. Korošču

Tudi hrvaški listi obširno pišejo o smrti dr. Antona Korošca. Vsi mu priznavajo veličino ter iskreno sočustvujejo s nami. Silno lep članek ima zagrebški »Jutarnji list«. Med drugim piše:

S smrtjo dr. Antona Korošca, nesporne vodnika slovenskega naroda, izgubila osebnost, ki je polnih 35 let obvladovala politično pozorišče, kjer se je gradila usoda njegovega naroda. To pozorišče ni bilo malenkostno, bilo je važen činilec evropske politike. V dogodkih, ki so se tukaj ustvarjali, je dr. Korošec v usodnih trenutkih igral prvega, lahko rečemo, kar odločilno vlogo.

S smrtjo dr. Antona Korošca, nesporne izgubil enega izmed svojih največjih sinov in vodnikov. Izguba, ki je prav gotovo nenadomestljiva v današnjih časih. Pred mrtvaškim odrom tega nenavadnega političnega uma s bode s pietetom našli prav tako njegovi politični prijatelji kakor neprijatelji. Oboji pretreseni so tihi tragičnosti, ki vedno nastajajo takrat, kada zmanjka kakšne ustvarjalne veličine.

Splitaka »Nova doba« pa objavlja dosedaj neznan dokument, ki se nanaša na razmeje dr. Antona Korošca do Hrvatov ter ugotavlja, da morajo Hrvati svojo sodbo o dr. Korošču v marsičem popraviti. Med drugim pravi:

Ke je bil dr. Korošec sotranji ministar v Stojadinoviči vlad, je ravno po prenehanju političnega prišlo leta 1936. do sestanka med voditeljem slovenskega naroda dr. Koroščem in voditeljem hrvaškega naroda dr. Mačkem. Ta sestanek je ostal v največji tajnosti vse do danes, te smatramo, da nas ne veže več diskretnost in da se ve, da je dr. Korošec in tedanjega osvojenega mesta iskal neposredni stik s Hrvati.

Medtem je prišlo do sestanka med dr. Stojadinovičem in dr. Mačkom pri Brečicah. Po indiskretnosti dr. Stojadinovičeve okolice je prišel u sestanek v javnost in ravno dr. Stojadinovič je pokvaril poletek, take da so bili nadaljni stiki prekinjeni.

Leta 1937. po obisku podpisanega pri dr. Mačku v Kupincu je dr. Korošec, ki mu je bilo sprečeno, na kaki podlagi si samišljal dr. Mačkov narodni sporazum, sprejel že takrat to osnovo kot realno in je dal na pristojno mesto. Na tej osnovi je bil potem približno sklenjen narodni sporazum meseca avgusta leta 1939.

Zaradi tega je dolžnost nas Hrvatov, pa saj smo bili še take ostro raspoloženi do politične linije dr. Korošca, da v trenutku njegove nenadne smrti, ko otepe mnoga čela, priznamo, da moramo te sodbe nekoliko popraviti.

In kakor da je dobro znano hoteli, je izrazil dr. Korošec svoje poslednje javno delo ravno v sreću Hrvatske, ko je pred kratkim obiskal Zagreb, dr. Mačka in druge hrvatske prvake in se je porotal na hrvatske bojiše pot k Mariji Bistriki.

Slovenskemu narodu moramo izraziti topli sožalje pri teh velikih izgubih stasti v tem času, ko se vsakemu narodu potrebuje ljudje močnega srca in močne volje.

Poslednja pot našega voditelja

Nad 50.000 ljudi pri pogrebu - Ljubljana še ni videla takega pogreba

Iz banske uprave v stolnico

V ponedeljek zvečer malo pred 20. uro so dvignili krsto voditelja slovenskega naroda dr. Korošca s visokega odra steklene dvorane na banski upravi v Ljubljani. Pred velikimi vrati banske palače so se je zbrala duhovščina s belgrajskim nadškofom dr. Ujčkom in škofoma Tomažičem in dr. Rožmanom na čelu. Po pogrebnih molitvah, so je poslovil od pokojnika v imenu Slovenije ban dr. Natlačen.

Zakni sprevoz samih moških s plamenicami v reki so se začeli premikati izpred ban-

skega poslopja med gostim špalirjem tisočglavih množic. Pred vsesiliščem se je sprevoz s dr. Koroščevim truplom ustavil. Tam je spregovoril toplo besedo vsušč profesor dr. Kušej in zapel akademski pevski zbor.

Sprevoz je krenil mimo Zvezde v stolnico, kjer so posmrtni ostanki voditelja slovenskega naroda prenočili zadnjo noč.

Škotje so odmolili za pokojnika, moški zbor stolnega kora je zapel dve pesmi, nakar je pričel mimohod množic. Dr. Korošca so stražili vsi noč katoliški akademiki.

Govor dr. Mačka

»Zda; izročimo materi zemlji one, kar od dr. Korošca pripada zemlji. Gospod Beg je vsak k sebi njegove dalo, nam pa je pustil spomine na njegova dela. Dr. Korošec je kot mlad politik stopil v prvo vrsto borbe za svobodo malega, toda širnega slovenskega naroda. V moški dobi življa poleg tisočletnega cesarstva, doživlja svobodo slovenskega naroda, toda s predirjivim osebnim državljanom takoj pojmuje, da mali narodi sami ob sebi ne morejo obstajati. Dela ta, kar je najnaravnost: zadelajo v stvaritvi skupne države Slovencev, Hrvatov in Srbov. Vsek parod je to življenje, pa tudi dr. Korošca ni bilo lahko, ko je vodil politiko. Toda vidimo, da sta v vreni političnem življenju vodili dr. Korošca dve ideji: prva je ideja slovenske narodne individualnosti, druga ideja pa je bila čvrstost skupne domovine kraljevine Jugoslavije. Zato moramo po dobi, ko je po vseh peripetijah končno vendar prišlo do spoznavanja Srbov in Hrvatov, naglasiti, da ima tu velike zasluge dr. Korošec. In ko stoje Srbi, Hrvati in Slovenci proti vsakemu, kot čvrst neprodiren zid, ima velike zasluge dr. Korošec.

V imenu kraljevske vlade kličemo: Večna slava dr. Korošcu!

Govor dr. Kreka

Vsa naša narodna družina se v žalosti topi in slovenska zemlja je v žrnino zavita.

On, ki je bil voditelj tudi med največjimi slovenskimi močmi, ki so nas vodili ob prelomu dob in narodnega suženjstva v svobodo, odhaja od nas.

Bil je Janez Evangelist Mojzes svojega rodu in časa, bil je dr. Jeglič slovenski veliki duhoven in vzgojitelj, a oba in vsi so vedeli in hoteli, da je njihov in naš voditelj le on, dr. Korošec, najspretnejši, najzatrnejši, za vodstvo najpospebniji, narodov ljubljence, umetnik politike.

Umetnik politiko za deseto težej malega naroda je bil dr. Korošec.

Preko krvavega morja svetovne vojne je vodil svoj narod k odrešenju in vstajenju v zedinjenju s Hrvati in Srbi — v Jugoslavijo.

V Jugoslaviji — obljubljeni deželi svojih sanj in ciljev — je delal in gradil, trpel in ustvarjal, da je vse premagal, vse ovire potepal in od uspeha do uspeha hitel; ne zase, za svoj slovenski narod in njegove brate Srbe in Hrvate.

Ker je hotela volja, da ste nas zapustili, ob Vašem grobu naša solza akromino kažejo vse ljubezen, ki jo je mogoče človeško srce preko groba.

Ta ljubezen je napolnjena s živim hrepenenjem, da bi Vaše volje izpolnjevali, Vaše želje prav zdeli, po Vaših načrtih in namenih živeli ter delali.

Živi dr. Korošec je slovensko ime odrešenja, mrtvi dr. Korošec je naš program.

Bedimo v politiki stvarni in previdni, nas je učil dr. Korošec. Dobro odmerimo moči, okolnosti in sredstva, da dosežemo največji možni uspeh. Kadar pa je šlo za osnovne narodne pravice, za našelno in valno stvar, mi ni računal, ni tehtal, ves se je avtenti misli vodnici izročil in se ardit vzgel v boj, žel v trpljenje za našo stvar, drzno tvegal in stavil na tehtnico vse do poslednje karte.

V tej strašni uri ločitve, ko strast narodnega in socialnega sovražstva sopot okrog nas vojake vodi, prosimo a dr. Koroščem Vsemogočnega, naj obvaruje svojim Slovincem mir in edinstvo.

Vsi Slovenci smo ob Vašem grobu. Od priklkih gorje tja v Mursko in Dravsko polje, po vseh slovenskih krajih, a dolin v hribu in gorske velikane odmera zvonjenje k Vašemu pogrebu.

Dr. Korošec nas združuje danes v narodni hotečini od vzhoda do zahoda, od vseh strani slovenskega sveta. Dvignjenih glav in krepkih src pejdemo s te boje nje kovat bodočnost, ki bo nas vse združila v veselje, srečni, končni in popolni smagi Vašega narodnega bojnega cilja!

Oče naši Dva milijona sirot Vam trepetajo kliče: Z Bogom!

Pogrebni sprevoz

V torek dopoldne ob deveti uri so se v ljubljanski stolni cerkvi začele žalne slovesnosti za našim ljubljanim voditeljem. Med žalno službo božjo je imel ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman spominski govor, v katerem je poudarjal dr. Korošca kot velikega in vzglednega duhovnika, ki je iz svojega duhovniškega poklica črpal sile za svoje delo.

Ko so bile žalne slovesnosti končane, so se začeli razvijati po ljubljanskih ulicah ogromen sprevoz, kakršnega Ljubljana še ni videla. Ulice, kjer se je pomikal sprevoz, so bile popolnoma zasedene. V sprevozu je bila zastopana vsa Jugoslavija. Nj. vel. kralja Petra II. je zastopal brig general Ljubomir Stefanović, vladno mesto obolelega predsednika Cvetkovića zastopal podpredsednik in voditelj Hrvatov dr. V. Maček ter številni drugi ministri. Sledili so nešteti drugi odličniki, srbski, hrvatski in slovenski. Vsi poklicni, vse organizacije, od slovenskih fantov do Sokolov, od gasilcev pa do skavtov so se združile v eno samo temo strnjeno armado ter počastila zadnjo pot slovenskega vo-

ditelja. Ura je bila že ena popoldne, in še so prihajale množice proti Navju, kjer je pokopan veliki sin Slovenije. Tu so se medtem razvijali pogrebni obredi. Po končanih obredih je prvi spregovoril mariborski škof dr. Tomažič, za njim je ganljivo in prekrasno govoril voditelj Hrvatov dr. Maček, nato so še govorili zastopnik predsednika Cvetkovića belgrajski župan Tomić, nato minister dr. Miha Krek, ljubljanski župan dr. Adlešič, predsednik Prosvetne zveze dr. Lukman, podpredsednik Glavne združne zveze Fr. Gabrovšek. Iz vseh govorov je vplila teška bolečina za izgubljenim življenjem velikega Slovenca in Jugoslovana.

Ob pol dveh popoldne so začele repregledne množice naroda razhajati s težkim, krvavim srcem, kakor da so zgubile del svojega življenja, kakor da se preko njih zavela sapa groze in žalosti ter se jim neotolažljivo zagrizla v srce.

Slovenski narod je izgubil svojega velikega voditelja.

Naročite Slovenčev koledar, še je čas!

Že parkrat smo omenili, da je naklade Slovenčevega koledarja zmanjkalo tako, da zadnje čase nismo mogli sprejeti nikakih novih naročnikov več, kljub temu, da smo tiskali 30.000 izvodov. Tako ogromne naklade v prvem letu ni dosedaj gotovo dosegla še nobena knjiga.

S pošiljanjem se bomo nekaj dni zamudili. Treba bo potrpeti.

Dobivamo pa toliko želja za naročilo koledarja, da ne moremo preko, zato smo sklenili omogočiti tudi onim, ki niso v pravem roku naročili koledarja, da ga še dobe.

Koledar bomo ponatisnili.

Prepričani smo, da se bo oglasilo še veliko število naročnikov, saj obsega koledar 256 strani, to je 64 več, kakor smo prvotno mislili.

Ta knjiga bi morala stati najmanj 60 Din in še ne bi bila to pretirana cena. Prepričani smo, da smo s tem svojim naročnikom pripravili najlepši novoleini dar in da ga bodo

po 18 Din

naročili vsi, ki ga še nimajo do novega leta. Prednaročila bomo sprejemali do 1. januarja 1941. Da pa bomo mogli pravočasno ponatisniti koledar pa prosimo, da se oni, ki koledarja še nimajo, nanj naroče že pred novim letom, tako, da bi s tiskom lahko čimprej začeli. Naj ne bo nikogar, ki bi koledarja ne naročil.

Vse zastopnike naših časopisov pa pozivamo, da takoj stopijo na delo in zberejo nove naročnike. Koledar, ki ga boste v glavnem že do božiča po vseh krajih prejeli, bo prekrasna reklama, tako, da Vam bo delo za nove naročnike gotovo najlepše uspelo.

Oni, ki so naročili koledar do 8. dec. t. l., ga bodo kmalu dobili!

Križ je z zemljevidi. Tiskarne, ki izdajajo zemljevide, se v zadnjem času močno hujšajo. Razvoju dogodkov kljub vsej tehniki namreč niso več kos. Komaj je kak večji zemljevid dober izdela in dotiskan, že je treba tu ali tam spremeniti državne meje in zabrisati to ali ono državno označko. Vseh meja je v Evropi 48, od teh pa je samo ena izpred leta 1809, samo 11 izpred 1905, 28 teh meja je nastalo po svetovni vojni, šest se jih je spremenilo samo v minulem in tekočem letu. Najstarejša meja teče med Špansko in Portugalsko, ki je stara že domala 300 let, najmlajša

pa je meja sedaj v personalni uniji z Italijo povezane Albanije in njenih sosed. — Največ meja ima Nemčija, namreč 15, in sicer meji na: Francijo, Belgijo, Nizozemsko, Dansko, Litvo, Poljsko, Slovaško, Madžarsko, Jugoslavijo, Italijo, Švico, Luksemburg in kneževino Lichtenstein. Samo po eno mejo imajo Anglija, Portugalska in Irsko. — Gibljivih političnih meja so menda najbolj veseli dijaki, katerim ni treba kupovati dragih atlantov, in ne najzadnje se njihove gibljivosti veselijo časnikarji, ki lahko polnijo stolpce svojih listov s praviimi senzacijami.

„DRAVA“ je prava

zavarovalnica malega človeka

MARIBOR, Sodna ul. 1
v lastni palači

Vašim dragim za Božič
življenjsko polico „DRAVE“

Zahtevajte prospekte in obisk
zastopnikov!

Jed vpliva na razpoloženje. Znani vegetarijanci (ki s samo rastlinsko hrano) hotel „La France“ v Parizu nudi svojih gostom jedila, ki vplivajo na duševno razpoloženje. Reklama je vsaj tako in jedilni listi so temu primerno urejeni. Čim stopiš v hotel, zagledaš velik jedilni list, na katerem je našeta množica jedil. Na levi strani so lepo po redu narisane imena posameznih jedi. Jedila so pripravljena samo za vegetarijance, to je za one, ki se hranijo samo s rastlinsko hrano. V sredini jedilnega lista je stolpec, kjer so označeni vplivi ki jih imajo posamezne jedi na razpoloženje, ob desni strani so cene. Tu zvemo, da špinača vpliva na delavnost,

doslednost in voljo, kiselica pospešuje ožornost, bel fižol na sanjarjenje, zelen fižol osvežuje duševne delavce. Krompir vpliva pomirjevalno, na duševno uravnoveščenost in nagiblje k ožornosti. Naši žganci niso omenjeni, gotovo pa vplivajo na zadovoljstvo in dobro razpoloženje.

Kitajski slikar postal katoličan. Ugleden kitajski slikar Jurij Vang Su Ta je v Peking pred kratkim prestopil v katoliško cerkev. Njegove slike, ki kažejo v glavnem krščanske motive, so na raznih razstavah vzbujale veliko pozornost.

Pedpredsednik francoske vlade Laval, ki ga je maršal Petain odstavil in ga čal zapreti. Zakaj je teško voditi

Na lovu. Gorjod Picek in Pacek sta šla zgodaj od doma. Na lov sta šla na zajce in jerebice. Vse jutro in ves dopoldne sta se junaško postavljala v bran jerebicam in zajcem in ničesar ujela. Vročina je proti poldnevju postajala že kar neznosna in Picek je čutil že hudo praznoto v želodcu. »Imaš kaj za zob?« poprašja Picek. — »Suh jezik imam,« pravi Pacek. — »No, pa sediva v senco in se okrepčujval Jas imam na steklenico cvička,« č

Slovenski dom

JB NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPLO PRIPOROČAMO. IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 U STANE MESEČNO SAMO 12 DINARJEV. ZA ONEGA, KI BI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKE DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, NAJ VAM POSLJE NEKAJ ŠTEVILA LISTA NA OGLED.

Picek. Ko sta našla senco, ponudi gostoljubni Picek Paceku steklenico. Zejni Pacek je krepla nagnil in kot bi trenil, je bila steklenica do polovice prazna. »Tako, sedaj pa ti s svojim suhim jezikom na dan,« pravi lačni Picek. — »Ga nimam več,« pravi Picek. »Zmočil sem si ga s tvojo cvičkom. Hvala.«

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni
nabožni mesečnik v naši državi
Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«
Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

ZNIZALI SMO CENE
DA VKLJUB DRABINJI OMOBOČIMO NAKUP VSAKOMURI
PRED NAKUPOM ZAHTEVAJTE NAŠO PONUDBO!
ORBTNIKI TRGOVCI IZREDEN POPUST!

ŽIME

POHITITE DOKLER TRAJA ZALOGA
NEVESTAM SAMO PRAKTIČNO DARILO!
„ŽIMA“, TYRŠEVA 37 LJUBLJANA

Novi grobovi

m Umrli so: v Notranjih gorah Margareta Lehrmann, v Domžalah posestnik Karel Zajc, v bolnišnici v Komendi Ana Kastelic, v Jurkloštru posestnik na Marofu Alojz Šmid, v Dol. Logatecu Anica Maček, na Vrhniki železniški upokojenec Andrej Oblak, v Jerovi vasi pri Grosupljem Marija Podražaj roj. Bučar, v Guštanju Angela Cvitanč roj. Radič, v Boven v Jul. Krajini znani gostilničar Oskar Mlekuš, v Ajdovščini v Jul. Krajini trgovec Franc Repič. — V Ljubljani so umrli: Marija Strukelj, Karel Laurenčič, Fr. Zanoškar, Robert Lindner, Frančiška Bardorfer, posestnik Josip Petrič, nadučitelj v p. Jakob Zebre, Roza Zvonar roj. Morschler, Frančiška Grafensauer roj. Perčič, vdova viš. žel. uradnika Marija Hillmayer, zvaniknik drž. železnice Franc Mihelič, vdova po železničarju Frančiška Vidmar, Marija Jakša. — Naj počivajo v miru!

od katerega je prihajal glas, a ni zapazila nobenega človeka. Še je vprašala: »Kdo pa kliče?« In zopet se je oglašilo od tam: »Vzem me s seboj! Stanujem na številki 11!« Žensko je prevzela groza in je na vso moč začela teči proti izhodu. Vendar se ji je zdelo, da se glas kar premika za njo: »Vzem me s seboj!« Za vsakim angrobnikom ji je nevidni neznaneec vnovil zaklical: »Vzem me s seboj!« Pol mrtva od strahu je prihitela k vratarju pokopališča, ki mu je povedala, kaj se ji je zgodilo. Skupaj z vratarjem se je gospa potem vrnila na kraj, kjer je zadnjikrat slišala skrivnostni glas. Nekaj časa sta pregledovali, kako in kaj, ko se je neznaneec zopet oglašil. Ni trajalo dolgo, pa je neznaneec sam prišel in se dal spoznati. Bila je lepa papiga, ki se je najbrž od nekod zatekla na pokopališče ter sedaj ne zna domov. Prijazno so je živalica dala prijeti ter odnesti domov. Med potjo pa je venomer kričala: »Vzem me s seboj! Stanujem na številki 11!«

Pri kašlju REMEDIA Guajacol SIRUP

v temle originalnem zavoju
DOBIVA SE V VSEH APOTEKAH
Glavno zastopništvo za Slovenijo:
APOTEKA BAHOVEC, LJUBLJANA

Prikazen se ne da fotografirati

Trije, ki so obiskali starodavno svetlišče Kartagana na otoku Ceylonu, da bi napravili nekaj fotografskih posnetkov, so doživeli čudovit dogodek, ob katerem niso mogli skriti groze, ki jih je navdala, ko je pred njihovimi očmi vsata ta pojava. To skupino so tvorili trije Angleži. Eden od njih je ta svoj obisk na otoku Ceylonu opisal takole:

»Ko smo stopili v svetlišče, smo zagledali tam, kako neka ženska v goreči molitvi dviguje roke proti nebu. Stopili smo malo bolj na desno stran svetlišča. Napravil sem nekaj fotografskih posnetkov, tako da je bila ona ženska vedno v sredini filma. Tudi moji tovariši so skušali izrabiti lepo pozo ženske, ko moli v svetlišču ter so prav tako napravili več posnetkov. Na kratko povedano, trije različni fotografi smo slikali ono žensko, uporabili smo vsak svoj fotografski aparat, svetloba pa je bila za fotografiranje naravnost nepričakovano ugodna. Slike so se slajajo posrečile, le to se nam je nad vse čudno zdelo, kako to, da niti na eni napravljeneh slik one ženske — ni bilo. Niti sledu ni bilo na sliki, da bi bil na onem mestu, kjer

smo vsi videli neznano žensko s povzdignjenimi rokami, stala človeška postava.«

Kakšen je bil ta pojav, ki so ga videli omenjeni trije Angleži, dosedaj še ni razodeto. Nekaj je prav gotovo bilo, saj se vsi trije skoraj res ne morejo kaj takšnega istočasno izmisliti. Znano je torej samo toliko, da je bil tisti pojav nekaj, na čemer fotografski aparat ne kaže svoje občutljivosti. In kaj bi potem moglo biti? Morda le nekaj, kar ni iz snovi.

Vojni ujetniki v starem veku

Usodo vojnih ujetnikov lahko zasledujemo tako daleč nazaj, kakor lahko zasledujemo vojne. Njihov položaj je bil vedno zelo težak. V starem veku so smatrali vojne ujetnike za sužnje in je lahko zmagovalac, oziroma nasprotnik, ki jih je ujel, počenjal s njimi kar je hotel. Že takrat so

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjeva napravite z

JABLINOM

Zavoj din 30.—, poštnino zaračunamo posebej. Pošljimo samo proti povzetju!

Drogerija Emona - Iv. Kanc
Ljubljana - Nebotičnik

jih uporabljali za težka javna dela, kar je še tudi danes v navadi. Znano je, da so vojni ujetniki že 1350 let pred Kristusom pod egiptovskim kraljem Ramzesom II. skopali prekop do Nilove delte skozi Vadi Tulumat na jug proti Črnemu morju. Isti kralj je naložil Izraelcem plačevanje tlake. Z njihovim delom je spremenil velike puščave v rodovitno zemljo. Pod njegovim naslednikom so se Izraelci preselili v Kanaan. Zato pa v Egiptu niso prenehali s javnimi deli. Egipčani so se bojevali z vsimi sosedi. Pri vsakem vojnem pohodu so zalagali več ali manj ujetnikov. Pod njihovo oblastjo je bilo vedno mnogo ujetnikov Skitov, Tračanov, Indijcev, Abesincev. Njihove žuljave roke so postavile krasne egiptovske breme, sfinge, obeliske in piramide, ki jih še danes občuduje ves svet.

Naročite takoj »Bogoljuba«!

Gnojilne trpalke brzopostrežni Stedilniki

GAMA

novi modeli, višek dovršenosti, odlični v rabu, 10-letna garancija, najnižje cene, izdeluje Podražaj Ciril, ig 147 pri Ljubljani

Strah na pokopališču

Nedavno se je na dunajskem osrednjem pokopališču zgodilo tole:

Bilo je že o mraku, ko je pokopališče zapuščala gospa, ki je dalj časa molila na grobu svojih rajnih. Ko je hitela med grobovi proti izhodu, je naenkrat zaslišala za seboj čuden glas: »Vzem me s seboj! Vzem me s seboj! Stanujem na številki 11 na Glavni cesti...« Gospa se je obrnila h grobu,

Ali se hočete
svojega

revmatizma, protina osvoboditi?

Trganje in zbadanje po udih in sklepih, otekli udje, skrivljene roke in noge, trganje, zbadanje in čipanje po raznih delih telesa, pa tudi slabost oči so čisto posledica revmatizma in bolečin v kosteh, katere je treba odpraviti, ker se sicer bolečine še stopnjujejo.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislino razkrajajoče, izmenno snovi in izločevanje, pospešujoče
DOMAČE ZDRAVLJENJE S PIJAČO,
ki se na umeten način povsem naravno sestavlja iz nekega blagodejnega zdravilnega vrelca, ki ga je dobrotljiva mati narava darovala bolnim ljudem.

Pišite mi takoj in dobili boste iz mojih vseh državah obstoječih skladišč povsem zastoj in franko poučno razpravo. Sami se boste uverili o nesškodljivosti tega sredstva in njegovem čistem delovanju. — Poštno zbiralno mesto:

PANNONIA-APOTHEKE, BUDAPEST 72

Postfach 83, Abt. H. 284.

Mali oglashnik

Vaša drobna vrtica ali nje prostor velja za enkrat 5 din. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje p. delke ali iščejo poslov, oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pritožbine za o. le oglase se plačuje vnaprej.

Fige in brinje

dobite nepot pri trdnji
fran Pogacnik, Ljubljana, Tyrševa c. 33.
Javna skladišča.

Svinjske kože

domače, surove, kupujem stalno po najvišjih cenah. Nakupovalci surovih kož naj se po možnosti osebno ogledajo pri meni. — Ivan Prešern, tovarna čevljev, Kranj.

Dvo dekil

k sv. njami sprejemam, začetna plača 300 din in vsa okriba. Nastop takoj. Germ Bajnot, Novo mesto.

Moške obleke

perilo in vaa oblačila po pristojno nizkih cenah si nabavite pri Preskerju - Sv. Petra cesta 16 - Ljubljana.

Kmečke deklet

urno, snažno, pošteno, vajeno moške s krav, sprejemam za pomoč v kuhinji in za krmiljenje par prašičev. Starost: 18-25 let. Nastop s novim letom. Hrana dobre. Plača danasnšnjim razmeram odgovarjajoča. Pnuddbe na upravo »Domoljuba« pod »Gorenjka« 1942.

9 mladih prašičkov

prodam, Vehova, Voklo 26, p. 8. zbor.

Kmečke skrinje

starinako, dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe upravi »Domoljuba« pod zn. »Skrinja« 19.04.

Barometer

dobite zastoj, ako pošljete za stroške 5 din v znamkah na: Barometer, Ljubljana L, poštni predal 12.

Peči na žagovino

iz močne pločevine — gorilive 10 ur 400 din, 6 ur 300 din izdeluje in razposilja Karl Cizel, kleparstvo Vransko.

Prodaj

3000 kg slamo, težak turmanski voz in 10 m² hrastovih hlodov. Posestvo dam v najem! Vidle Franc, Bied-Grad 46.

Slamozvezice

na motorni pogon in voz napraviljivek, nov — prodam ali samsenjam. Doleno Ignac, Smarce pri Kamniku št. 17.

Sani

težke, skoraj nove, zelo dobro okovane, voz težak samec, nosilnost 1000 kg in teška dira na vzmeti s širokimi platišči, nosilnost 5 do 6000 kg, ugodno prodaja Medarna, Ljubljana, Židovska ulica 8.

Brinje in fige

za šganjekuho ima na zalogi trdnja - Ivan Jeladin, Ljubljana - Askerova cesta 1 - telefon 26-07.

Gepelj

v dobrem stanju prodam zaradi naprave motorja. Kamnar Iv., Hrasnje 1, Moste pri Ljubljani.

Izredna prilika!

Vsakovratne vodne turbine kupite po neverjetno nizki ceni s garancijo pri Soviči Komp. Sostanj.

Sluzkinjo

za vra kmečka dela sprejemam. Ljubljana, Vodnikova 50.

Gepelj

skoraj nov, poceni napredaj. Strumbelj, p. ig št. 22.

Bik

montažonec, 27 mesecev, licenciran, dober plemenjak, ugodno napredaj. Ferkulj Franc, Rapolvo — Struge na Dolenskem.

Kmečke posestve

od 100 do 110.000 din s živim in mrtvim inventarjem kupim. Ponudbe s opisom poslati na: Suler Rajko, Sv. Marjeta, p. Kače pri Mariboru.

Več živalnih strojev

prvovrstnih znamk — novih in rabljenih je ugodno napredaj pri »Prometu« - nasproti kršćanske cerkve, tel. 43-99. Tudi ob nedeljah dopoldne na ogled

Smokve

načeneje dobite pri Osoinu v Akocjanu, p. Dob.

Sluzkinjo

za kmečka dela iščem. Naslov: Ivan Pater-noster, Zalag-Polje.

Zrebca

20 mesecev starega — prodam. Mehle Anton, Mala stara vas št. 5, p. Grosuplje.

Fanta

16 letnega, poštenega, pridnega, sprejemam za kmečka dela. Zaloška cesta 30 b, Ljubljana-Moste.

Hito

s semljiščem in pol-drug oral vinogradi, prodam za 20.000 din. Vprašati: Karl Jordan, Raka — Krško.

Dinamo

bencinmotor za razsvetljavo in pogon — 4 ka, v zelo dobrem stanju — prodam za 4500 din. Petrič Franc, Biatna Brezovica, p. Vrhnika.

Kovači in posestniki!

Osi, vzmeti, šine in zavore za vozove, prvovrstno orodje, razne vijake in dr. dobite v železnini

Fr. Stupica, Ljubljana
Gospodarska cesta 1

Kako miška gloda

Domača miš je znana, da oglada vso, kar si kovinastega ali kamenitega. Za to njeno lastnost se je zanimel s psihološkega stališča W. Schaff Zapiral je miši v kletke s stenami iz različnega materiala, da bi dožgal, kako se bodo pregledale iz njih. Miš je začela glodati pri špranjskih, na vogalih in robovih. Če je špranja skozi vso steno, jo miš pregleda tako, da lahko slesko skozi. Če je v steni več špranj neenake širine, si izbere miš vedno najširjo, čeprav poskuša glodati tudi druge. Pri oceni širine špranj se pa ne zanaša na oči,

Preizkušen redilni prašek

„Redin“ za prašike

Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašike. Zado-
stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 8 din, po pošti 10 din, 2 zav. po pošti 85 din, 3 zav. po pošti 43 din. — Mnogo zabavnih pisem. Pazite: pravi Redin se dobi samo z gornjo slike.

Prodaja drogerija Kenc, Ljubljana, Židovska ul. 1. Na deželi pa zahtevajte Redin pri Valnem trgovcu ali zadrugi, ker si prihranite poštnino.

temveč na izbiro tip, ki ga ima v gobčku. Miš gloda tudi v popolni temi. Na gobčku ima sicer tipalne brčice, ki pa pri tem ne igrajo nobene vloge. Miš spozna razliko v širini za 1-5 mm. Če je špranja preozka, miš ne gloda.

Miš spozna tudi, če gre špranja skozi v steno ali pa samo skozi en del. Najbrž se ravna pri tem po zraku, ki prodira skozi špranjo, ali

Primeren dar za Božič je knjiga: Kartuzijani in Kartuzija Pleterje

ki nam odkriva pogled v nepoznani svet, s 106 slikami, v bakrotisku na najfinjšem šansonu papirja. Cena 40 din; za dijake in prosvetne knjižnice 20 din. Naročnje se KARTUZIJA PLETERJE, p. St. Jozef Dravska banovina

pa po razliki med notranjo in zunanjo toploto. Miška razlikuje tudi trše stvari od mehkejših. Prednost daje vedno mehkejšim predmetom, da bi jih posebej preizkušala. Vendar se pa izbere širšo špranjo. Če zaleti miška na tanko, prosto in upogljivo steno brez špranj, resimo na gladko napi papir, ne poskuša priti skozi. Vse torej kaže, da stene brez špranj, čeprav niso iz posebno trdega materiala, miši zadrže.

Ambrus. Zo tako dolgo začeljenj sv. misij smo imeli od 1. do 8. decembra. Bilo je skoro vsi teden lepo, vsak dan posebej smo z večjo vnaš hiteli k pridigan, kjer sta nam gg. misijonarja s ognjevit besedo podajala rosnice naše sv. vere. Nad vse lepo pa je bilo na sklepni dan sv. misijona, v nedeljo 8. decembra. Zjutraj se je vsa župnija zbrala v navito polni cerkvi, in prejšla miš sv. mašo skupno sv. obhajilo. Popoldne ob pol 3 pa se je pričela sklepna pobožnost. Po pridigi se je razvila krasna procesija z Najsvetejšim, ki je nosil g. župnik v spremstvu še pet duhovnikov. Bila je res zbrana vsa župnija okrog svojega Kralja. V cerkvi smo pa potem res iz srca zapeli: »Tebe Boga hvalimo!« Res, to je bil dan, ki ga je naredil Gospodi!

Če se ni odrezal sv. Miklavž, poskrbite, da zamujeno nadomesti Božiček. V Jugoslovanski knjižarni ali pri Ničmanu naj zanesljivo naroči izvod »Družinske pratike«, da ne bo zamere ne pri starih in ne pri mladih. Za novo leto mora biti pri hiši tudi pratika s podošo sv. Družine.

KMETOVALCI!

Mnogo pohvalnih pisem, ki sem jih prejel od kupcev mojih mlinov, se najbolj dokaz, da je najpopolnejši mlin »TURFAN« mlin. S tem mlinom se čisti žito od prahu in nesnaga. Izdeluje lepši prah in kašo. Melje vaa žitna zrna v lepo okusno moko za kruh in kruh. POŽELI! Posilite se ponarejalcev aličnih mlinov. »TURFAN« mlin nosi zaščitno znamko U. T. M.

Samoprodaja
TURNSEK STEFAN
Ljubljana, Medvedova 14

Gospodinja, žene in dekleta,

Vaš list je „Kmečka žena“!

Pišite po eno brezplačno številko, v kateri bo neko posebno razsvetljivo pismo za Vaš

Uprava Maribor, Koroška cesta 5.

Kmetije!

Vaša stanovska organizacija je Kmečka zveza!

Zahtevajte povsod naš list!

»Domoljub« stane 30 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Društva in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglas se zaračunava po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 43-94. Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Košček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.

Zadružna zveza v Ljubljani, z. z. o. j. sporoča
v svojem imenu in imenu svojih članic pretresljivo vest, da nas je danes
zjutraj za vedno zapustil

Dr. Anton Korošec

**naš predsednik,
predsednik senata kraljevine Jugoslavije,
minister prosvete itd.**

Odšel je k Bogu po plačilo naš prvi zadrugar, ki je bil od 27. decembra 1917 predsednik Zadružne zveze, od 14. junija 1919 pa tudi predsednik Glavne Zadružne Zveze za kraljevino Jugoslavijo. Zadružniki cele države so danes združeni v globoki žalosti, prav posebno pa še mi slovenski zadrugniki, ki nam je bil oče, borec in prijatelj. Prežet z veliko ljubeznijo do svojega naroda, je v zadrugništvu iskal boljšega življenja za Slovence. Težko občutimo izgubo, saj je pokojni v odločilnih trenutkih vedno stavil zadrugništvu na razpolago vse svoje sposobnosti in vso avtoriteto svoje močne osebnosti.

Naj mu bo Bog plačnik za vse njegovo delo!

Pogrebne svečanosti se bodo pričele v torek dne 17. decembra ob 9. uri v stolnici.

V Ljubljani, dne 14. decembra 1940.

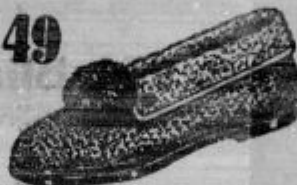
Zadružna zveza v Ljubljani
zadruga z omejenim jamstvom

Največje božično veselje

Novi čevlji

49

72236-44

Topli ženski sobni copati iz mehke klobučevine, s usnjenimi podplati.

269

2927-34830

Praktični moški nizki čevlji iz govejega boka, s usnjenimi podplati in petami.

45

7253-57

Visoki sobni copati za otroke, izdelani iz toplega volnenega dubla.

Gd št. 27 do 30 din 89.—

Od št. 30,5 do 32 din 45.—

Z obšitimi podplati:

Gd št. 27 do 30 din 45.—

Od št. 30,5 do 34 št. 49.—

129

3405-66118

Udobni ženski nizki čevlji iz kravga ali rjavoga boka, pod nartom s pentljo in krokediljo koto.

369

89

169

9675-64728

Elegantni moški visoki čevlji iz črnega telečjega boka, s usnjenimi podplati in petami.

8362-68004

Visoki otroški čevlji iz močnega boka, s mešnimi, nerastirljivimi gumijastimi podplati.

Gd št. 27 do 30 din 89.—

Od št. 30,5 do 34 din 99.—

Od št. 34,5 do 39 din 110.—

149

8062-44722

Trpečni čevlji za dečke, izdelani iz telečjega boka s usnjenimi podplati in petami.

Gd št. 27 do 30 din 149.—

Od št. 30,5 do 34 din 169.—

Od št. 34,5 do 39 din 199.—

169

4267-68004

Močni, visoki moški čevlji iz stisnjene usnje, pripravljeni za vsako tudi najtežje delo s debelimi in trpečnimi gumijastimi podplati.

Rota